

Planbeskrivning

Detaljplan för förskola vid Myrmaden, VRIGSTAD 3:1 med flera, Vrigstad tätort, Sävsjö kommun, Jönköpings län

Antagandehandling

Dnr: KS 2022/408

Innehåll

Inledning.....	5
Val av planförfarande och planprocessen	5
Planhandlingar	5
Plandata	5
Detaljplanens syfte	7
Syfte	7
Beskrivning av detaljplanen	8
Hela detaljplanen	8
Genomförandetid	8
Allmän plats	8
Användningsbestämmelser	8
Egenskapsbestämmelser	8
Huvudmannaskap.....	8
Kvartersmark	9
Användningsbestämmelser	9
Egenskapsbestämmelser	9
Ärendeinformation	9
Motiv till detaljplanens regleringar	10
Motiv till reglering	10
Användningsbestämmelser	10
Egenskapsbestämmelser	10
Genomförandefrågor	12
Organisatoriska frågor	12
Tidplan	12
Mark- och utrymmesförvärv	12
Skyldighet inlösen, huvudman	12
Rätt till inlösen, huvudman	12
Fastighetsrättsliga frågor	12
Förändrad fastighetsindelning	12
Tekniska frågor	13
Tekniska åtgärder	13
Utbyggnad allmän plats.....	13
Utbyggnad vatten och avlopp	14
Ekonomiska frågor	14

Planekonomisk bedömning	14
Planavgift	14
Gemensamhetsanläggningar	14
Drift allmän plats	15
Drift vatten och avlopp	15
Prövning enligt annan lagstiftning	15
Planeringsförutsättningar	16
Kommunala	16
Detaljplan	16
Översiktsplan 2024	17
Befolkningsstatistik	18
Gång- och cykelplan (2019)	19
Riksintressen	20
Totalförsvaret och civilt flyg	20
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	21
Skogsbruk	21
Oexploaterade områden	21
Fysisk miljö	21
Geotekniska förhållanden	23
Miljö kvalitetsnormer	24
Vatten	24
Hydrologiska förhållanden	25
Miljö	26
Dagvatten	26
Strandskydd	27
Service	28
Trafik	28
Hälsa och säkerhet	30
Risk för olyckor	30
Risk för översvämning	31
Risk för erosion	32
Teknik	33
Konsekvenser	35
Fastigheter och rättigheter	35
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	35
Skogsbruk	35

Oexploaterade områden	35
Natur	35
Grönområde	35
Landskapsbild	35
Miljö	36
Dagvatten	36
Strandskydd.....	37
Miljöbedömning	38
Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken (1998:808).....	38
Miljö kvalitetsnormer	38
Vatten	38
Riksintresse	38
Totalförsvaret och civilt flyg	38
Trafik	38
Motortrafik.....	38
Gång- och cykeltrafik.....	39
Hälsa och säkerhet	39
Olyckor.....	39
Översvämning.....	40
Erosion.....	40
Sociala	40
Barn	41
Planeringsunderlag.....	42
Kommunala	42
Detaljplan	42
Grundkarta	42
Översiktsplan.....	42
Gång- och cykelplan (2019).....	42
Medborgarförslag.....	43
Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken	43
Utredningar	43
Trafikutredning.....	43
Lokaliseringsutredning	45
Dagvattenutredning: ögonblicksbild	46
Geoteknisk utredning.....	47
Skyfallskartering	48

Översvämningskartering	49
Dagvattenutredning: fördjupad	49
Barnkonsekvensanalys	50
Medverkande	52
Upprättad	52

Inledning

Val av planförfarande och planprocessen

Planen behöver handläggas med utökat förfarande, då området består av tätortsnära skog som är av intresse för friluftslivet.

Under tiden för samråd och granskning, ges allmänheten en möjlighet att yttra sig om planförslaget. Vid ett utökat planförfarande, krävs en samråds- och granskningstid på *minst* tre veckor. De synpunkter som har inkommit under granskningsskedet, har sammanställts i ett granskningsutlåtande. I det sistnämnda dokumentet redovisas kommunens ställningstaganden, samt vilka ändringar som har gjorts med anledning av synpunkterna.

Kommunfullmäktige beslutar om att anta detaljplanen. Om planförslaget inte överklagas inom tre veckor, från och med att kommunen har tillkännagett beslutet på sin anslagstavla, får detaljplanen laga kraft.

Planhandlingar

- Planbeskrivning (*detta dokument*)
- Plankarta med tillhörande planbestämmelser
- Granskningsutlåtande
- Samrådsredogörelse
- Fastighetsförteckning

Plandata

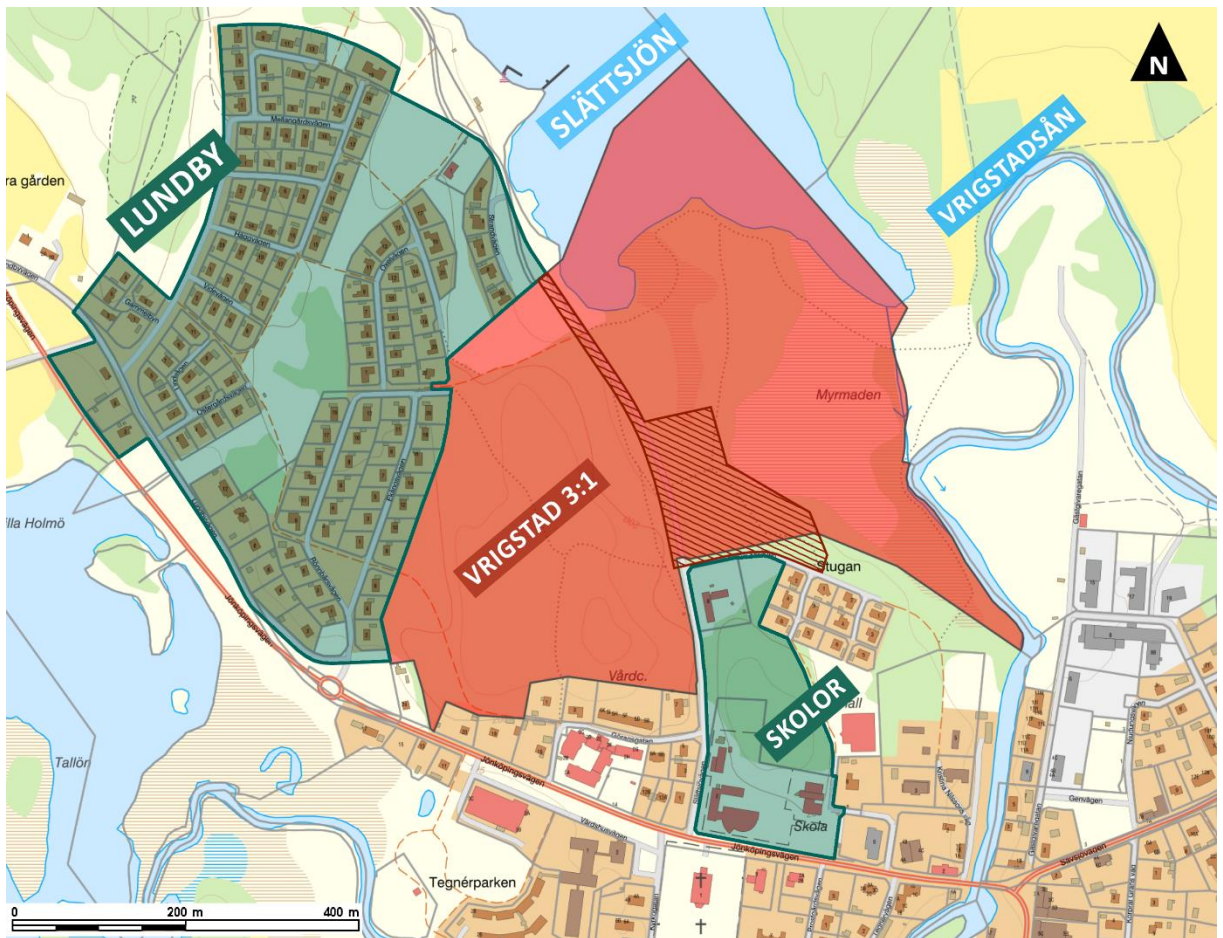
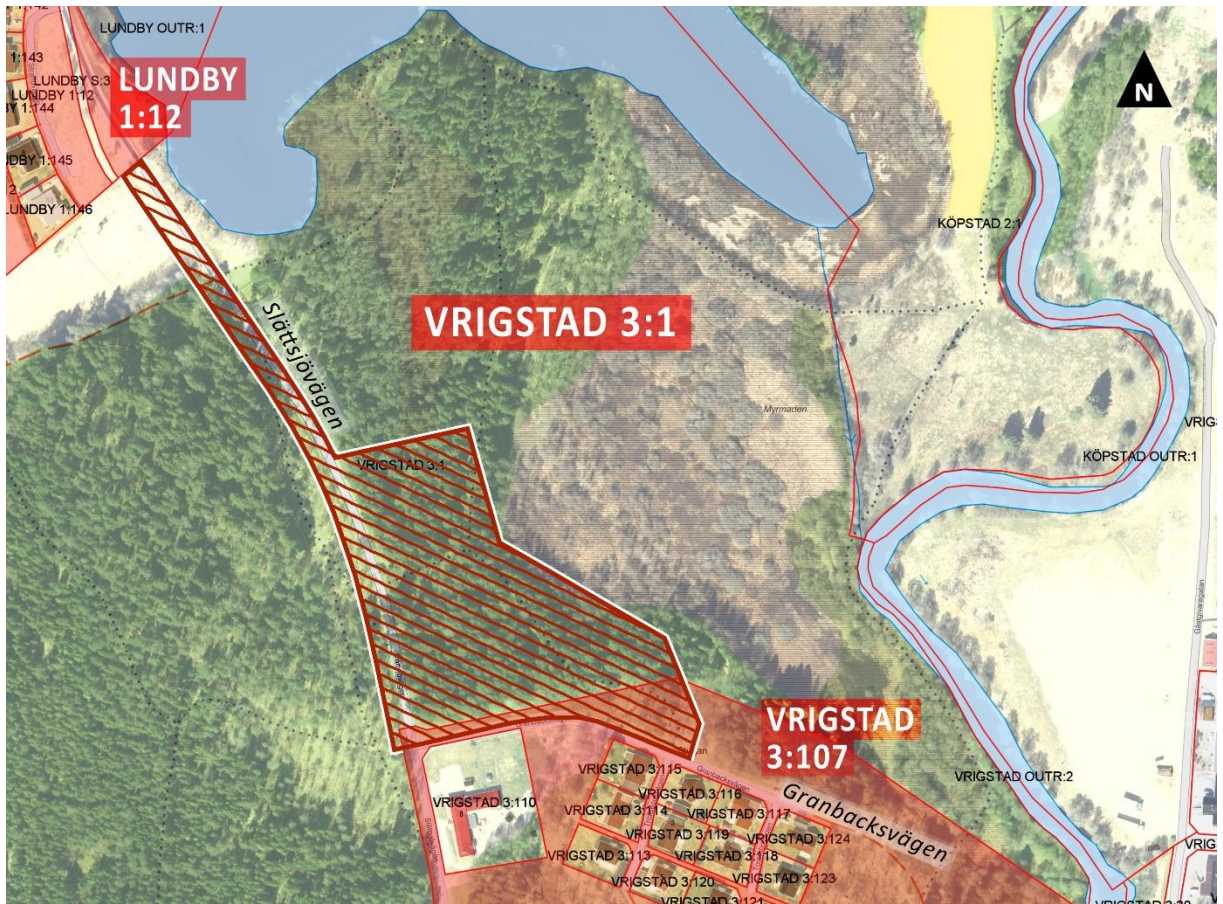
Planområdet är lokaliserat i Vrigstad samhälle, invid vägkorsningen Slättsjövägen-Granbacksvägen. Utmed Slättsjövägen, till söder av planområdet, finns ortens grundskola och två förskolor. Längre norrut fortsätter vägen förbi Slättsjön och villakvarteret Lundby. Vrigstadsån samt en anslutande våtmark (*Myrmaden*) avgränsar planområdet i öst.

Fastigheterna VRIGSTAD 3:1 och VRIGSTAD 3:107 beträffas av planförslaget. VRIGSTAD 3:1 ägs av svenska kyrkan, som bedriver skogsbruk på fastigheten. Kommunen avser att förvärva marken inför genomförandet av detaljplanen. VRIGSTAD 3:107 ägs redan av kommunen.

Området för den tilltänkta förskolan (kvartersmark i detaljplan), har inte bebyggts sedan tidigare. Plangränserna omfattar ca. 365 m av Slättsjövägen, från fastigheten VRIGSTAD 3:107 i söder, till och med fastigheten LUNDBY 1:12 i norr. Vägsträckan har inte planlagts vid något tidigare tillfälle.

Den tilltänkta förskolan ska dimensioneras för sex avdelningar som högst, vilket motsvarar mellan 110 och 120 barn i åldrarna ett till fem. Barn- och utbildningsnämnden i Sävsjö kommun är beställare av projektet. Sävebo AB har tilldelats projekteringsansvar.

Detaljplanens syfte

Syfte

Planen avser att pröva markens lämplighet för nybyggnation av ett skolområde, för att möta en växande efterfrågan av skolplatser i Vrigstad. Planen ska också möjliggöra för en ny gång- och cykelväg utmed en delsträcka av Slättsjövägen.

Beskrivning av detaljplanen

Hela detaljplanen

Planområdet omfattar cirka 2,6 hektar, varav 1,1 hektar utgörs av kvartersmark, det vill säga skolområdet.

Genomförandetid

Detaljplanen ges en genomförandetid på 15 år respektive 180 månader, som börjar gälla från den dag då planen får laga kraft. Detaljplanen ska i regel inte ändras, ersättas eller upphävas innan genomförandetiden gått ur.

Allmän plats

Ytor som fyller ett gemensamt behov, regleras som allmän plats. *PBL 4 kap. 5 § 1 st. 2 p.*

Användningsbestämmelser

GATA - Användningsbestämmelsen avser trafik *inom* ort, det vill säga lokaltrafik. Sträckor med användningen gata, kännetecknas av låga hastigheter och många utfarter; målet för trafiken finns oftast längs vägen. Ytor som omfattas av bestämmelsen, ska även kunna nyttjas för gång- och cykeltrafik, därför räknas trottoarer, cykelvägar och planteringar som komplement till gatan. Gatuparkering och annan utrustning, som belysning, hållplatser, och andra anläggningar som på olika sätt understödjer gatans funktionalitet, ingår också i användningsbestämmelsen.

NATUR – Användningsbestämmelsen avser grönytor som inte behöver skötas eller underhållas i någon större utsträckning. Det rör sig i regel om naturmark som har undantagits exploatering, eftersom den uppfyller en funktion genom sin närvaro, till exempel som avskiljande ridå, utrymme för lek och rekreation, översilningsyta för dagvatten, och så vidare. Komplement i form av gång- och cykelvägar, motionsslingor, allmännyttiga ledningar, och mindre anläggningar för skötsel, ingår i användningen. Utrymmen för fordonstrafik måste dock regleras med egenskapsbestämmelser, med undantag för trafikytor som krävs för service och underhåll av området.

Egenskapsbestämmelser

u₁ – Markreservat för allmännyttiga ändamål. Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. *PBL 4 kap. 6 §.*

a₁ – Upphävande av strandskydd. Strandskyddet är upphävt. *PBL 4 kap. 17 §.*

Huvudmannaskap

Kommunen blir huvudman för de allmänna platserna.

Kvartersmark

Med kvartersmark avses områden som har reserverats för enskilt ändamål. Kvartersmarkens användning ska alltid framgå i detaljplan. Till skillnad från allmän platsmark, behöver kvartersmark inte vara tillgänglig för allmänheten. *PBL 4 kap. 5 § 1 st. 3 p.*

Användningsbestämmelser

SKOLA – I användningsbestämmelsen ingår utbildningslokaler för alla åldersgrupper, förskolor så väl som universitet och yrkeshögskolor, samt forskningsanläggningar. Andra utrymmen som hör till skolverksamheten, exempelvis matsal, bibliotek, skolgård och parkeringsplatser, räknas som komplement till användningen.

Egenskapsbestämmelser

PRICKMARK – Begränsning av markens utnyttjande. Marken får inte förses med byggnad. *PBL 4 kap. 11 § 1 st. 1 p.*

KORSMARK – Begränsning av markens utnyttjande. Marken får endast förses med komplementbyggnader, förråd, lekredskap och skyddsanläggningar. *PBL 4 kap. 11 § 1 st. 1 p.*

h₁ – Höjd på byggnadsverk. Högsta totalhöjd är 8,0 meter. *PBL 4 kap. 11 § 1 st. 1 p.*

n₁ – Markens anordnande och vegetation. Marken ska anordnas för parkering. *PBL 4 kap. 13 § 1 st. 2 p.*

n₂ – Markens anordnande och vegetation. Markens höjd får inte vara lägre än +194,5 meter över havet. *PBL 4 kap. 10 §.*

u₂ – Markreservat för allmännyttiga ändamål. Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. *PBL 4 kap. 6 §.*

UTFARTSFÖRBUD – Reglering för stängsel, utfart och annan utgång. Utfartsförbud: visas som linje med ofyllda cirklar. *PBL 4 kap. 9 §*

b₁ – Utförande. Källare får inte finnas. *PBL 4 kap. 16 § 1 st. 1 p.*

b₂ – Utförande. Lägsta nivå för färdigt golv är +194,8 meter över havet. *PBL 4 kap. 16 § 1 st. 1 p.*

b₃ – Utförande. Byggnadsverk ska endast ha en våning. *PBL 4 kap. 16 § 1 st. 1 p.*

b₄ – Utförande. Minst 60 % av marken ska vara genomsläpplig. *PBL 4 kap. 10 §.*

e₁ – Utnyttjandegrad. Största byggnadsarea är 10 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. *PBL 4 kap. 11 § 1 st. 1 p.*

Ärendeinformation

Sävsjö kommun, Jönköpings län

Namn: Detaljplan för förskola vid Myrbaden, VRIGSTAD 3:1 med flera, Vrigstad tätort

Diarienummer: KS 2022/408

Beslut om planuppdrag: KS 2022-11-15

Beslut om antagande: KF 2024-12-16

Motiv till detaljplanens regleringar

Motiv till reglering

Redovisning av bestämmelserna och deras motiv. Val och avvägningar görs utifrån detaljplanens syfte och 2 kap. plan- och bygglagen (2010:900).

Användningsbestämmelser

Slättsjövägen och Granbacksvägen har tilldelats användningsområdet för **GATA**, eftersom de uppfyller definitionen av en lokalgata. Utmed Slättsjövägen finns flertalet bostadsområden och målpunkter, som länkas samman med övriga Vrigstad och Jönköpingsvägen/riksväg 30 till söder om planområdet. Slättsjövägen kommer att införlivas i lokalgatunätet i allt större utsträckning, i samband med den planerade utvecklingen av Vrigstad tätort.

Användningen **GATA** omfattar en markremsa utmed väster sida av Slättsjövägen, för anläggning av gång- och cykelvägen, tillhörande gatubelysning, och ett gräsbeklätt svackdike. Anläggningarna bidrar till gatans funktionalitet, och ses därför som komplement till användningen. Utrymmet till väster av den befintliga Slättsjövägen, har gjorts tio meter bred. Det betyder inte att hela användningsområdet måste exploateras till fullo.

Hela skolområdet har reglerats som kvartersmark med användningen **S**. Skolgården måste kunna förses med stängsel. Det är dock möjligt att öppna upp skolgården för allmänheten, när verksamheten stänger för dagen, helgen eller terminen.

Kvartersmarken omges av allmän platsmark med användningen **NATUR**. Regleringen syftar till att reservera ytor för rening och fördröjning av dagvatten. Användningen medger också förflyttningen av ett befintligt rekreativstråk till planområdets östra kant, bort från kvartersmarken. Utrymmet kan också användas av förskoleverksamheten.

Egenskapsbestämmelser

a₁ – Bestämmelsen gäller för den del av strandskyddszonen som överlappar med planområdet. Strandskyddet ska upphävas inom avsett egenskapsområde, för att möjliggöra utbyggnad av Slättsjövägen.

b₁ – På grund av platsens översvämningsproblematik, är det inte lämpligt att anordna en källare.

b₂ – Bestämmelsen avser förskolebyggnaden sockelhöjd. Höjdbestämmelser har valts för att förhindra att dagvatten tar sig in i byggnaden, under perioder av kraftig nederbörd och höga vattenflöden i Vrigstadsån, med resulterande översvämnning.

b₃ – Egenskapsbestämmelsen tydliggör antalet våningar för avsedd bebyggelse, för att undvika missförstånd som kan uppstå av egenskapsbestämmelsen för byggnadens totalhöjd. Med våning avses det utrymme där människor vistas. Utrymmen för ventilation räknas som ett nödvändigt komplement till våningen, för att möjliggöra vistelse. Observera att byggnadens höjd regleras med en annan bestämmelse.

b₄ – Genomsläpplig mark krävs för fördröjning och rening av dagvatten. Det genomsläppliga markunderlaget möjliggör för planteringar, vilket bidrar till en mera trivsam skolgård. En begränsad andel hårdgjord mark måste däremot få förekomma. Med hjälp av egenskapsbestämmelsen skapas

en rimlig balans mellan hårdgjord och genomsläpplig mark, för att skolgården inte ska domineras av asfalt.

Begränsning av markens utnyttjande, **KORSMARK** – På kommunen ser man gärna att skolgården får en skoglig karaktär med mycket vegetation och buskar, men det ska också vara möjligt att förse platsen med lekredskap, förråd och komplementbyggnader. Skyddsanläggningar och stängsel ska inrättas där behovet finns.

Begränsning av markens utnyttjande, **PRICKMARK** – Reglering med prickmark används för att styra byggnaders placering i egenskapsområdet. Bebyggelsen får inte upprättas över ledningar, eller för nära vägen.

e₁ – Egenskapsområdet täcker skolgården. Markens utnyttjandegrad regleras för att säkerställa att barnens friytor inte byggs bort. Totalt rör det sig om en areal på knappt 5000 m². U-området, eller mark från byggnadsområdet h₁b₁b₂b₃ som "blir över", räknas inte till. Dimensioneringen för skolgården kommer av att varje barn ska ha tillgång till 40 m² *obebyggd* yta. Utrymmen som upptas av komplementbyggnader, till exempel växthus eller förråd, räknas ej. Om man utgår ifrån 110 framtida förskoleelever, krävs en friyta på minst 4400 m². Tio procent av egenskapsområdet, motsvarar 500 m² som enligt detaljplanen får bebyggas.

h₁ – Reglerad totalhöjd ska inrymma en våning, utrymme för ventilation, tak och utstickande byggnadsdelar, till exempel skorstenar. Antalet våningar regleras med en annan bestämmelse.

n₁ – Med hjälp av bestämmelsen kan motorfordon förvisas till ett specifikt område som avsett för ändamålet, för att skapa en tydlig avskiljning mellan barnens ytor och fordonstrafiken. Ytan för parkering och nyttotrafik, ska lokaliseras norr om skolbyggnaden, med infart från Slättsjövägen. I stället för att anlägga parkeringsplatserna på rad invid Slättsjövägen, leds fordonen till ett parkeringsområde avsides om vägen, på öster sida. Syftet är att barn inte ska springa ut över Slättsjövägen, i samband med hämtning och lämning.

n₂ – Markens höjdsättning har bestämts utifrån genomförda undersökningar, för att skydda området från höga vattennivåer till följd av 200-årsflöden och extremväder.

u₁ – Befintliga ledningar på allmän platsmark ska förses med ett markreservat, för att säkerställa åtkomst för reparation och underhåll. Det ska vara möjligt att anlägga dagvattendiken i u-området, förutsatt att ledningarna inte besväras.

u₂ – Befintliga ledningar på kvartersmark ska skyddas med ett markreservat, för att säkerställa åtkomst för reparation och underhåll. Det ska vara möjligt att anlägga dagvattendiken i u-området, förutsatt att ledningarna inte besväras.

UTFARTSFÖRBUD - Utfart med motorfordon ska inte ske från Granbacksvägen. Lokalgatan är inte dimensionerad för den trafikbelastning som förskolan kan ge upphov till. Det är inte heller lämpligt att anordna en parkeringsyta vid Granbacksvägen, på grund av höjdskillnaderna mellan gatan och kvartersmarken. Platsen lämpar sig bättre som skolgård.

Utfartsförbudet fortsätter längs Slättsjövägen, minst 10 m från vägkorsningen, för att skapa goda siktförhållanden för biltrafiken. Regleringen ska inte utgöra något hinder för eventuell cykelutfart.

Genomförandefrågor

Organisatoriska frågor

Tidplan

- KS beslut om samråd: 2023-06-20
- Samrådstid: 2023-07-26 till och med 2023-08-30
- KS beslut om granskning: 2024-06-18
- Granskningstid: 2024-07-16 till och med 2024-09-03
- KF beslut om antagande: 2024-12-16
- Laga kraft: januari 2025, tre veckor efter KF beslut om antagande (*preliminära uppgifter*)

Mark- och utrymmesförvärv

Planområdet utgör del av fastigheten VRIGSTAD 3:1, som ägs av Svenska Kyrkan. Förhandlingar om markförvärv pågår mellan Sävsjö kommun och Växjö stift.

Skyldighet inlösen, huvudman

Med stöd i 14 kap. 14 § PBL, har fastighetsägaren (i detta fall Stiftet) rätt att begära att kommunen löser in gång- och cykelväg samt förskoletomt och övrig allmän platsmark. Det rör sig om utrymmen som i detaljplan regleras som allmän plats med kommunalt huvudmannaskap.

Bestämmelsen allmän plats [GATA] tillämpas i detaljplanen, för att omfatta Slättsjövägens sträckning genom VRIGSTAD 3:1. Slättsjövägen ingår i gemensamhetsanläggningen Horveryd ga:1. Vägen är tillgänglig för allmän trafik, och sköts av kommunen.

Rätt till inlösen, huvudman

Om de inblandade parterna inte når en överenskommelse, har kommunen rätt att lösa in allmän platsmark (gång- och cykelvägen) och mark för annat än enskilt bebyggande (förskoltomten) enligt 6 kap. 13 § PBL.

Slättsjövägen ska även i fortsättningen vara tillgänglig för allmänheten, med kommunen som skötselansvarig. Bestämmelsen allmän plats [GATA] innefattar själva vägen med några meter marginal i sidled, för att möjliggöra ett separat gång- och cykelstråk bredvid körbanan. Utbyggnaden behövs för att höja trafiksäkerheten i området.

Kommunen ges rätt att lösa in mark för utbyggnad av offentlig, social service. Kvartersmarken i detaljplanen är avsedd för en ny förskola, för att uppfylla ett lokalt behov av fler förskoleplatser. Verksamheten kommer att bedrivas av kommunen.

Fastighetsrättsliga frågor

Förändrad fastighetsindelning

Kvartersmarken ska utgöra en egen fastighet, som ska nybildas genom avstyckning och fastighetsreglering berörande VRIGSTAD 3:1 och VRIGSTAD 3:107.

Allmän platsmark inom nuvarande VRIGSTAD 3:1 ska genom fastighetsreglering överföras till Vrigstad 3:107, i det fall kommunen inte har förvärvat hela fastigheten.

Gemensamhetsanläggningen Horveryd ga:1 (Slättsjövägen) ska omprövas så att dess sträckning inte sammanfaller med den allmänna platsmarken.

Kommunen ansvarar för att ansöka om erforderliga lantmäteriförrättningar.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Kvartersmarken ska fyllas ut enligt angiven egenskapsbestämmelse för markens anordnade och vegetation, n_2 . Det kommer inte att krävas några släntförstärkande eller stabiliserande åtgärder, om marknivån endast höjs till +194,5 meter över havet. I den fördjupade dagvattenutredningen för detaljplanen, rekommenderas några erosionsförebyggande åtgärder av en enklare sort. En beskrivning ges även i kapitlet för **Konsekvenser** i rubriken **Hälsa och säkerhet: Erosion**.

I rapporten till den geotekniska utredningen, anges geoteknisk kategori och lämpligt grundtryck, vilket också avser utfyllnader. Enligt konsultens bedömning, kan skolbyggnaden grundläggas med platta, fundament eller grundsulor. Torv och mullhaltig jord bör schaktas bort och ersättas med ej tjälfarlig friktionsjord, innan skolbyggnader och parkeringsyta kan anläggas på beträffad plats. Utfyllnadsområdet bör utformas på det sätt att det inte uppstår ojämnheter i marken, där vatten kan bli stående i pölar.

Asfalterade ytor inom bebyggelseområdet, ska gestaltas med en svag lutning bort från husfasader, för att avstyra dagvatten och på så vis förebygga skador på skolbyggnaden. Dagvatten från byggnadens tak, kan ledas bort i stuprör, till öppna rännalor. Genom att ansluta stuprören till rännalorna, kan dagvattnet rinna av genom skolgården fram till naturmarken och våtmarken, utan att öka risken för erosion. Bedömd ytavrinning efter exploatering, redovisas i kapitlet för **Konsekvenser** i rubriken för **Miljö: Dagvatten**.

Njudung Energi och E.ON har underjordiska ledningar och elkablar inom kvartersmark, som skyddas med hjälp av ett markreservat (u_2). Vid ändringar av marknivån inom utpekat u -område, ska ledningsägarna kontaktas för medgivande och instruktioner. Lokalisering av befintliga elkablar och ledningar, måste säkerställas innan markarbetet får påbörjas. Ledningsägare behöver ha fortsatt åtkomst till sina objekt, för reparation och underhåll.

Vägdike för kvartersmarkens västra kant, kommer att förläggas på egenskapsområdet u_2 .

Det är möjligt att schakta upp till två meter med släntlutning 1:1. Ledningar kan anläggas utan krav på särskilda förstärkningsåtgärder. Djupare schakter bör utföras i samråd med en geotekniker. Detsamma gäller inför uppställning av byggkran.

Utbyggnad allmän plats

Kommunens gatuenhet ansvarar för utbyggnad och skötsel av de utrymmen som i detaljplan regleras med bestämmelsen allmän plats.

Slättsjövägens västra sida kantas av gatlyktor. Kommunens gatuenhet ansvarar för lyktorna, som är belägna knappt två meter till väster om väggkanten. Anläggningen av den nya gång- och cykelvägen kan medföra att gatlyktorna behöver monteras ner och flyttas av ansvarige.

E.ON och Njudung Energi har markförlagda ledningar inom planlagt område. Läget på befintliga elkablar och övriga ledningar måste säkerställas innan markarbeten får påbörjas. Berörd ledningsägare ska även kontaktas för medgivande och instruktioner, om man avser att anordna

upplag eller ändra marknivån ovanför beträffade kablar och ledningar. Markreservat (u_1) har avsatts på allmän platsmark, för att skydda allmännyttiga ledningar under jord. Ledningsägare behöver ha fortsatt åtkomst till sina objekt, för reparation och underhåll.

Ett vägdike kommer att anordnas i markreservatets sträckning utmed Slättsjövägen, norr om kvartersmarken.

Utbyggnad vatten och avlopp

Planområdet ska anslutas till kommunens verksamhetsområde för VA. Ny bebyggelse kommer att kopplas till befintligt ledningsnät, i samband med att verksamhetsområdet utökas.

Hantering av spillvatten sker genom befintligt självfallsledningsnät. För att möjliggöra spillvattenanslutning, måste bebyggelsen anläggas på samma markhöjd som korsningen Slättsjövägen-Granbacksvägen. I annat fall måste spillvattnet pumpas in i självfallsledningsnätet.

I södra delen av planområdet, på kvartersmark, finns dagvattendiken som behöver ledas om, i samband med exploatering och markarbeten. Båda diken är kopplade till varsitt utlopp, som ansluter till Granbacksvägen och fastigheterna på andra sidan gatan. Se i kapitlet för **Planeringsförutsättningar**, rubriken för **Teknik**, för bilder och mer information om beträffade dagvattenanläggningar. Njudung Energi föreslår att befintliga diken inom kvartersmark ska förläggas i varsin kulvert, med utlopp i våtmarken utanför planområdet. Att gräva om diken, räknas som en mindre omfattande vattenverksamhet, som behöver anmälas till Länsstyrelsen, innan arbetet får påbörjas. För mer information, se i rubriken för **Prövning enligt annan lagstiftning**.

En igensatt vägtrumma har noterats under Slättsjövägen, i anslutning till ett befintligt dike på väster sida av vägen. Trummans läge har pekats ut i bilden för föreslagna dagvattenlösningar inom planområdet, i kapitlet för **Konsekvenser** under rubriken **Miljö: Dagvatten**. Platsen för det befintliga diket sammanfaller med den föreslagna lokaliseringen av ett svackdike, som ska anläggas mellan Slättsjövägen och den tilltänkta gång- och cykelvägen. Om planens genomförande medför ändringar av befintligt dike och anslutande vägtrumma, måste åtgärderna anmälas till Länsstyrelsen som mindre vattenverksamheter.

Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Detaljplanen beställdes av barn- och utbildningsförvaltningen. Kommunen bekostar markförvärvet gällande fastigheten VRIGSTAD 3:1. Kommunen står även för samtliga kostnader som föranletts av planarbetet, däribland de Lantmäteriförrättningar som krävs för detaljplanens genomförande.

Detaljplanens nyttor är främst från ett samhällsövergripande perspektiv, och består i den verksamhet som ska inrymmas i planområdet, samt tillgången till en säkrare gång- och cykelväg. Behovet av planläggning motiveras av den demografiska utvecklingen i Vrigstad samhälle.

Planavgift

Kommunen kan ta ut planavgift vid beviljat bygglov.

Gemensamhetsanläggningar

Slättsjövägen omfattas av en gemensamhetsanläggning, Horveryd ga:1. Vägsträckan som överlappar med planområdet, ingår i Vrigstad – Horveryd – Hylletofta vägsamfällighet, delsträcka 16404.1. Gemensamhetsanläggningen kommer att minska i omfattning när detaljplanen genomförs. Det

beträffade vägområdet, som frigörs från gemensamhetsanläggningen, ska i stället upplåtas som allmän platsmark [GATA] med kommunalt huvudmannaskap.

Drift allmän plats

Slättsjövägen, även benämnd Horveryd ga:1, förvaltas formellt av VRIGSTAD-HORVERYD-HYLLETOFTA-ALEBÄCKEN SAMFÄLLIGHETSFÖRENING. Genom kommunala beslut och avtal från 1980-talet, står kommunen för drift och vägunderhåll, mot att kommunen erhåller de statliga bidrag som samfällighetsföreningen har rätt till.

Slättsjövägens sträckning *inom* planområdet, har reglerats som allmän plats [GATA] med kommunalt huvudmannaskap. I samband med planens genomförande, ska kommunen ta över förvaltning av planlagd vägsträcka. De extra kostnaderna i drift och underhåll, som tillkommer genom huvudmannaskapet, vägs upp av att kommunen får fullständig rådighet över vägområdet. På så vis underlättas förverkligandet av den planerade gång- och cykelvägen, så väl som hastighetsreducerande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder på sträckan.

Flytt eller ändring av befintliga elanläggningar och markförlagda ledningar, som måste utföras till följd av planens genomförande, bekostas av exploatören.

Drift vatten och avlopp

Njudung Energi Sävsjö AB kommer att bli huvudman för vatten och avlopp.

Anmälan av vattenverksamhet bekostas av kommunen, för åtgärder som ska utföras på allmän platsmark. Exploatören bekostar anmälan för åtgärder inom kvartersmark.

Om VA-anslutningen till den nya skolbyggnaden blir av den sort att spillvatten måste pumpas in i ledningsnätet, ska fastighetsägaren bekosta och ansvara för skötseln av de anordningar som behövs.

Vattenledningarna inom planområdet är inte överbyggbara. Om nybyggnation förutsätter flytt av ledningar, ska det bekostas av exploatören. Detsamma gäller för åtgärder som beträffar dagvattenutloppet med tillhörande dike.

Prövning enligt annan lagstiftning

Frågor gällande vattenverksamhet prövas i 11 kap. miljöbalken (1998:808).

Med vattenverksamhet avses arbeten och åtgärder som på något sätt påverkar vattenområden, till exempel i storlek, vattenmängd, inverkan på omgivningen, och dylikt. Vattenområden definieras enligt 11 kap. 2 § miljöbalken, som områden som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Diken och våtmarker, men också sjöar och grundvatten, räknas som vattenområden.

I miljöbalken 11 kap. 3 § ges åtta klassifikationer för åtgärder som utgör en vattenverksamhet.

Bestämmelser för tillstånd och anmälningsplikt för vattenverksamhet, redovisas i miljöbalken 11 kap. 9-16 §§. Generellt råder tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamhet.

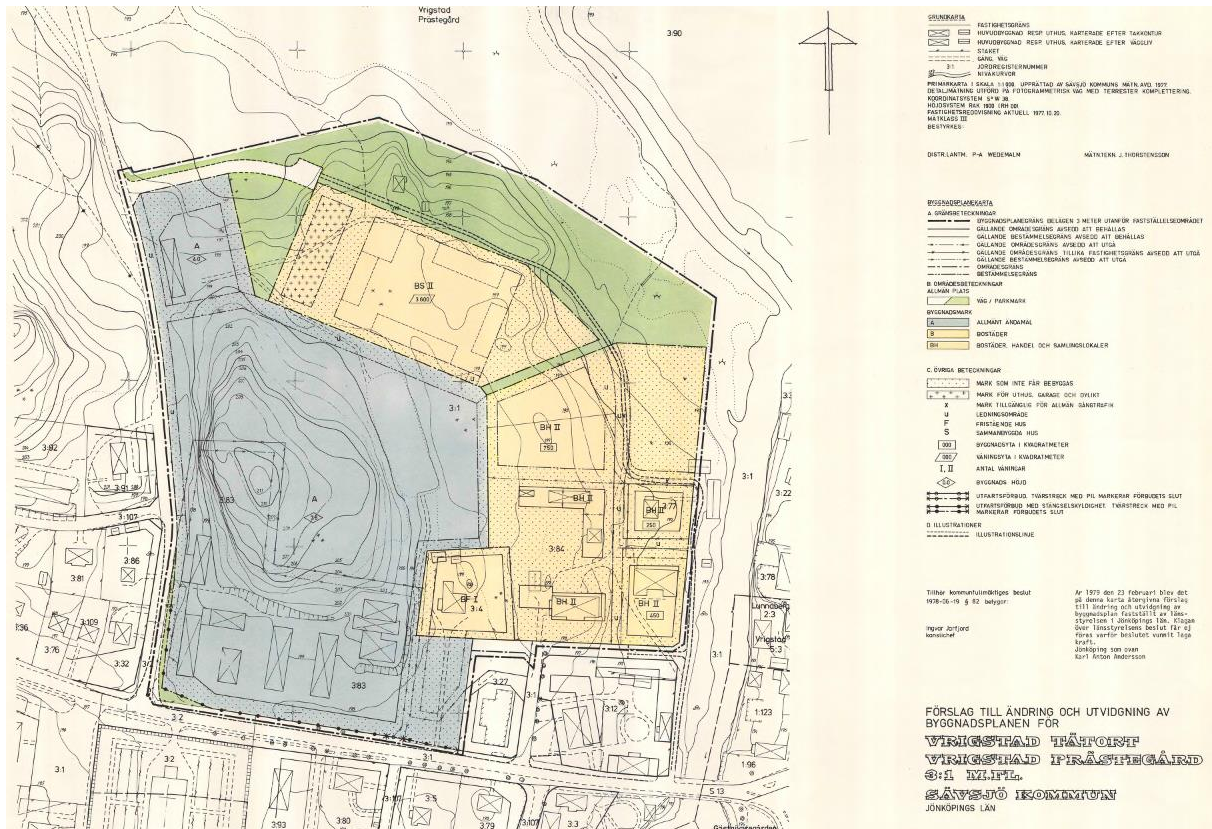
Planeringsföresättningar

Kommunala

Detaljplan

Sydöstra delen av planområdet, det vill säga Granbacksvägen och slänten utmed gatan, har planlagts vid tidigare tillfällen. Detaljplanerna fick laga kraft 1979 respektive 1983.

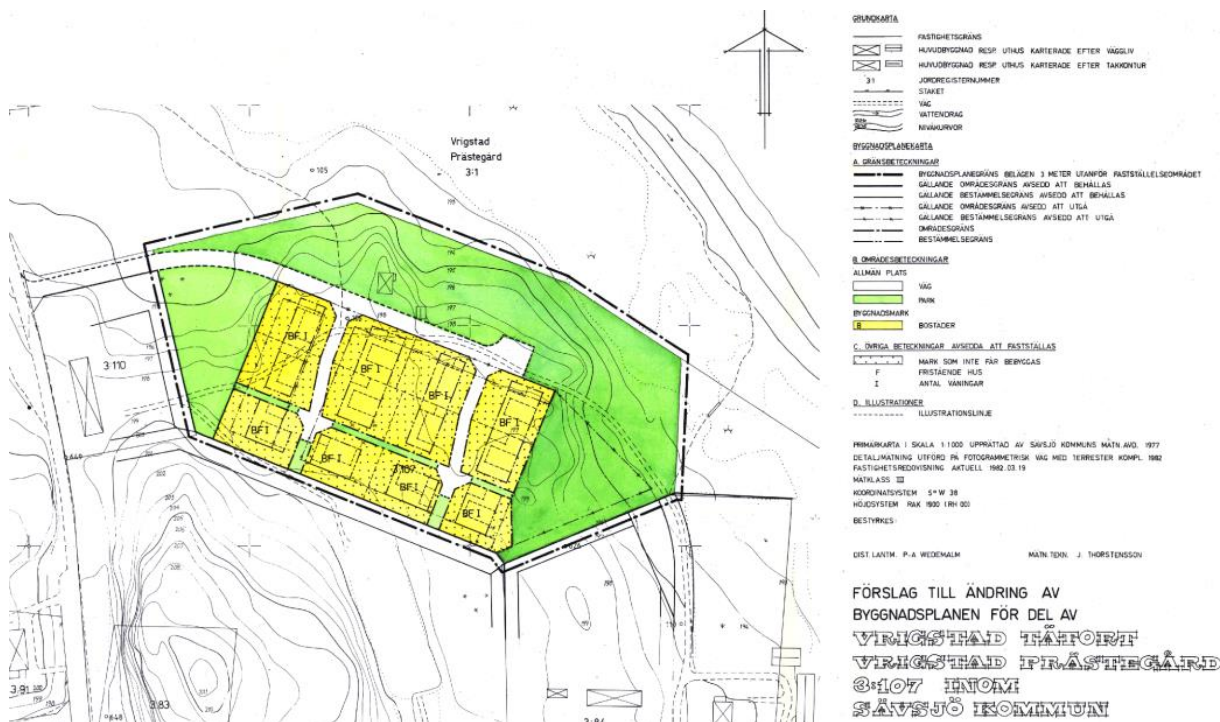
Den äldsta detaljplanen, 06-VRI-622: *Förslag till ändring och utvidgning av byggnadsplanen för Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:1 m.fl. Sävsjö tätort*, har tagits fram i syfte att utöka tätortens norra del, i riktning mot Slättsjön. Planen avser att möjliggöra för blandad bostadsbebyggelse, handels- och samlingslokaler, samt byggnader för allmänna ändamål. En remsa parkmark har tillsatts i planområdets nordöstra kant, för att erbjuda friytor till boende i området.

På bild: Upprättad plankarta för 06-VRI-622: *Förslag till ändring och utvidgning av byggnadsplanen för Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:1 m.fl. Sävsjö tätort*.

Det nya planförslaget överlappar med vägområdet och parkmarken, se nordvästra hörnet av planområdet för 06-VRI-622. Vägen, som i dagsläget är känd som Granbacksvägen, ska bibehålla sin användning som gata och allmän platsmark. Parkmarken ska däremot göras del av kvartersmark [SKOLA].

Egenskapsområdet för bostäder, längst ut mot norr, har ursprungligen reglerats för sammanbyggda hus. Detaljplanen 06-VRI-665: *Förslag till ändring av byggnadsplanen för del av Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:107 inom Sävsjö kommun*, togs fram vid ett senare tillfälle, för att ändra byggnadstyp till fristående småhus. Eftersom planen möjliggjorde för villatomter med trädgård, blev friytan obehövlig.

På bild: Upprättad plankarta för 06-VRI-665: Förslag till ändring av byggnadsplanen för del av Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:107 inom Sävsjö kommun.

Delar av Granbacksvägen, och slänten utmed gatans norra sida, kommer att föras över till *Detaljplan för förskola vid Myrmaden, VRIGSTAD 3:1 med flera, Vrigstad tätort, Sävsjö kommun, Jönköpings län*. I plankartan för 06-VRI-665, har de beträffade markområden reglerats som allmän plats [VÄG] och [PARK]. Vägområdet och en mindre del av parkmarken kommer att bibehålla sin användning som gata respektive grönområde. Övrig parkmark, som kommer att omfattas av den nya detaljplanen, ska omvandlas till kvartersmark [SKOLA]. I planbeskrivningen till 06-VRI-665 ges inga motiv för grönområdet utmed gatan. Det framgår inte vilken funktion ytan är tänkt att fylla, vare sig för sin närmaste omgivning eller tätorten i stort. Inget talar för att slänten *måste* förbli allmän platsmark.

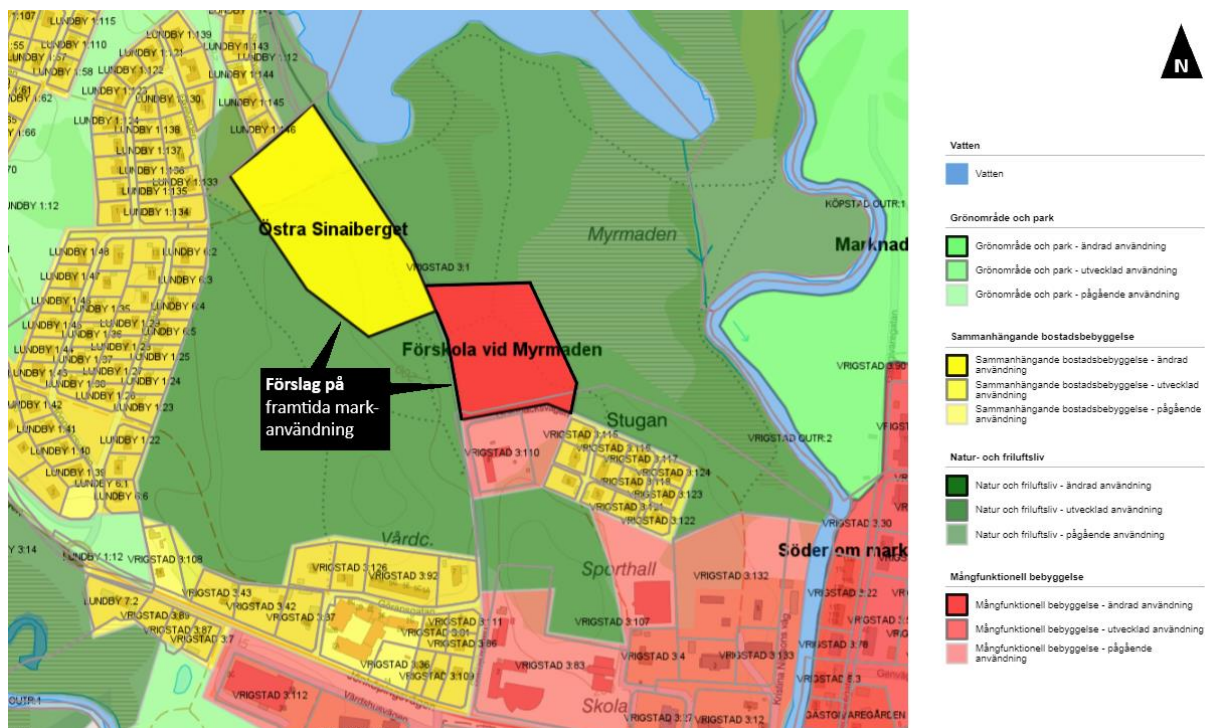
Båda detaljplaner anses vara genomförda. Det har gått mer än femton år sedan planerna har fått laga kraft.

Översiktsplan 2024

I översiktsplanen framgår att service ska tillhandahållas i kommunens fyra tätorter Sävsjö, Vrigstad, Stockaryd och Rörvik. I förlängningen gynnas också invånare i den omgivande landsbygden, som får närmare till sina målpunkter. Service kan till exempel innebära lokaler för vård, utbildning, barn- och äldreomsorg, eller vardagshandel. Kommunen förespråkar en funktionsblandad stadsväg där bostäder, servicefunktioner och ytor för lek och rekreation finns att tillgå inom nära avstånd. Funktionsblandning skapar bättre förutsättningar för gång- och cykelinfrastruktur, något som förespråkas ur ett hållbarhetsperspektiv.

För Vrigstad samhälle föreslås en vidareutveckling av området Lundby och väster sida av Slättsjön. Platsen norr om planområdet, *Östra Sinaiberget*, har reserverats för sammanhängande bostadsbebyggelse. Längre bort, utmed Slättsjövägen, finns fler områden som har avsatts för bostäder, se *Slättsjön IV* och *V* i projektkatalogen. Behov av lokaler för skola, barnomsorg, vård och övrig service, ska beaktas vid planering av nya bostadsområden.

På bild: Redovisade markanvändningstyper med tillhörande ställningstaganden. Tjocka, svarta konturer tyder på ändrad användning; ett projekt som kan bli av i framtiden.

Föreslagen markanvändning för ett nytt skolområde, ingår inom beteckningen *mångfunktionell bebyggelse*, se röd markering på bilden. Vattenförhållanden behöver dock utredas inför planläggning, då området ligger på låg terräng nära våtmarken och Vrigstadsån.

En ny gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen, föreslås tillsammans med den tilltänkta förskolan. Att barn ska kunna ta sig till olika målpunkter på egen hand, är avgörande för att bli Sveriges mest barnvänliga kommun.

Omgivande mark har öronmärkts för natur- och friluftsliv. Enligt översiktsplanen ska samtliga av kommunens skolor och förskolor ha nära tillgång till ett natur- eller friluftsområde på mer än en halv hektar. Avståndet till dessa platser ska vara mindre än 300 meter. Genom att anlägga en förskola på inom avsett område, uppfylls översiktsplanens intentioner. Samtidigt kan det uppstå en intressekonflikt, i och med att skolgården planeras på ett tätortsnära grönområde, som har värden för det lokala natur- och friluftslivet. Elevernas behov av en god utemiljö måste i detta fall vägas mot allmänhetens behov av tätortsnära och tillgänglig natur.

Befolkningsstatistik

Enligt Översiktsplan 2024 behövs fler förskoleplatser i Vrigstad, på både kort och lång sikt. Ställningstagandet följer av befolkningsprognosen för Vrigstad tätort med omgivande landsbygd, och de behov som kan tänkas uppstå därav.

Områdesnamn	ålder 31 dec.	Folkmängd i ålder 0 till 5 år inom område 2015-2022							
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vrigstad	0	22	36	20	22	29	37	25	31
	1	29	26	36	20	25	35	37	27
	2	27	29	24	34	21	26	36	39
	3	21	30	30	23	38	22	29	36
	4	21	22	31	29	25	42	23	27
	5	32	22	23	28	26	28	41	24
	<i>summa</i>	152	165	164	156	164	190	191	184

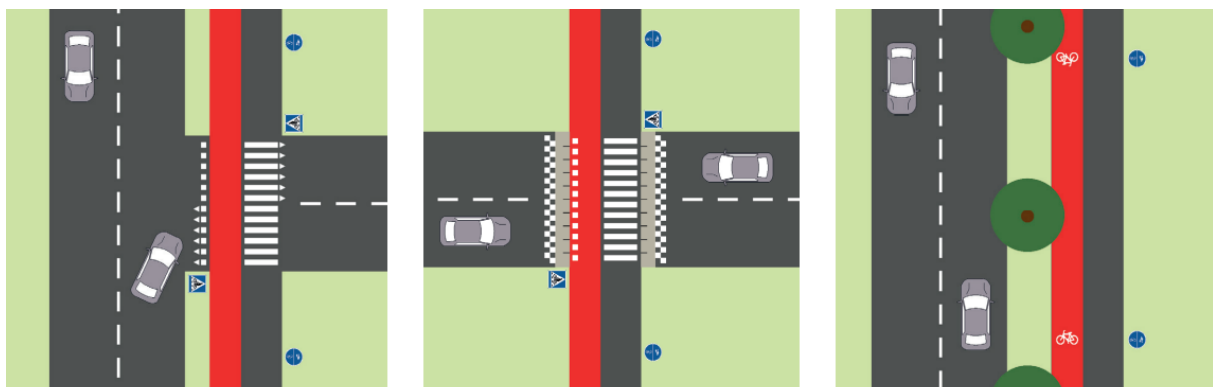
På bild: Statistik avseende befolkningsutvecklingen i Vrigstad, för barn i åldrarna 0-5 år. Med område avses tätort och omgivande landsbygd.

Tabellen visar att antalet barn yngre än femårsåldern, har ökat med 32 individer under perioden 2015-2022. Själva födelsetalet har inte växt något nämnvärt i Vrigstad, under motsvarande tidsperiod. De förhöjda barntalen kan i första hand härledas från en ökad inflyttning av barnfamiljer. Flyttningsöverskottet av individer yngre än fem år, hade sin höjdpunkt 2020.

Gång- och cykelplan (2019)

För att motivera fler till att välja bort bilen, måste kommunen tillhandahålla en förbättrad gång- och cykelinfrastruktur som känns både trygg och smidig att använda. Målsättningen sammanfaller med samtliga punkter i Agenda 2030, så väl som svenska miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö".

Trafiksituationen vid flera av kommunens skolor bedöms som osäker. På vissa tidpunkter finns många motorfordon i omlopp, då flera föräldrar väljer att skjutsa barnen. I gång- och cykelplanen föreslås en tydlig åtskillnad mellan cykel- och motortrafiken, samt säkra passager över vägarna. I Vrigstad är det framför allt Jönköpingsvägen/riksväg 30, som korsas på flera ställen. Trafiken fortsätter vidare till Slättsjövägen, där ortens grundskola och förskolorna finns lokaliserade. Vyer på de omnämnda vägarna, går att hitta under rubriken för **Trafik**.

Bilväg korsar gc-väg

Cykelväg korsar bilväg

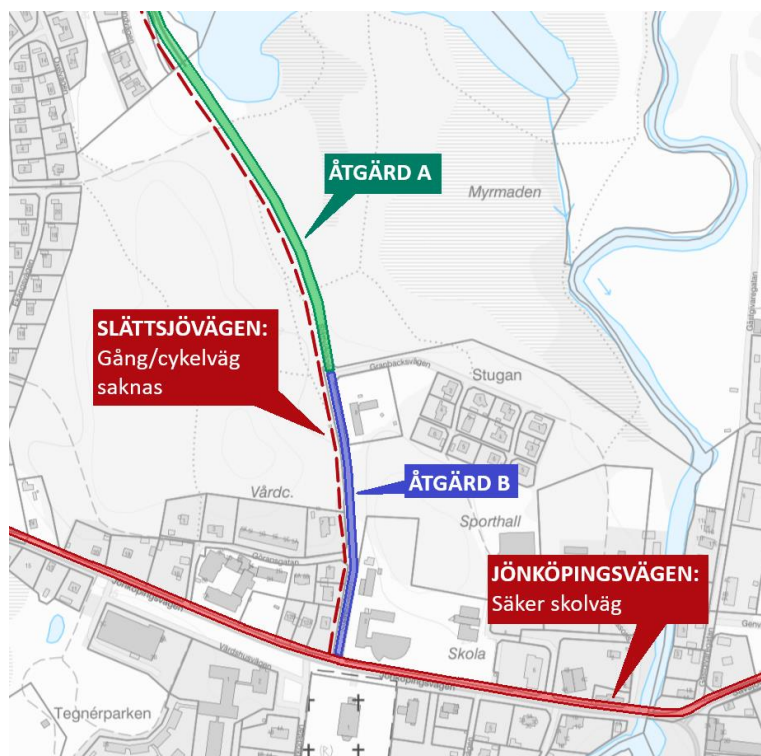
Förbättrad sträckning

På bild: Olika exempel på utformning av säkra skolvägar, beroende på väg- och trafiksituation. Bilarna ska lämna företräde för de oskyddade trafikanterna. Bilderna är från gång- och cykelplanen.

De vägar som binder samman tätorternas skolor med bostadsområden, har kategoriserats som säkra skolvägar. Det innebär att cykelvägarna har utformats, eller ska utformas, med stor hänsyn till oskyddade trafikanter, som i flera fall kan vara mycket unga. Följaktligen ges vägarna högsta prioritering vid åtgärdsarbeten. I Vrigstad tätort är det framför allt cykelbanan längs

Jönköpingsvägen/riksväg 30, som har fått klassningen *säker skolväg*. I dagsläget saknas en säker skolväg för Slättsjövägen.

I bilagan *Åtgärdsprogram 2019* kategoriseras Slättsjövägen som säker skolväg, men enbart i den bemärkelse att anläggning av en cykelväg är högt prioriterad i åtgärdsprogrammet. Trottoar finns att tillgå fram till Granbacksvägen, men det saknas en separat cykelbana för Slättsjövägen fram till Lundby. Förslag på åtgärderna A och B presenteras som möjliga lösningar.

Åtgärd A: Slättsjövägen ska kompletteras med en ny, separerad gc-väg vid sidan av, så att oskyddade trafikanter slipper dela väg med motorfordon. Gång- och cykelvägen ska sträckas förbi badplatsen vid Slättsjön, fram till Lundbyområdet längre norrut.

Åtgärd B: Trottoaren längs Slättsjövägens västra kant ska breddas, för att skapa utrymme för en cykelbana. På så vis säkerställs en trygg färd för skolbarnen och övriga. Den breddade trottoaren ska fortsättas i form av åtgärd A.

På bild: Åtgärderna A och B i ett bredare sammanhang. Bilar korsar cykelbanan längs Jönköpingsvägen.

Nödvändigheten av en separerad gång- och cykelväg i området, uttrycks även i medborgarförslag från 2021. Vägtrygghet och upplevelsen av trafiken utmed Slättsjövägen, hanteras i **Hälsa och säkerhet: Risk för olyckor**.

Riksintressen

Med riksintressen avses platser som bedöms innehålla nationellt viktiga värden, vilket ger dem en särskild skyddsstatus. Riksintressen regleras i miljöbalken (1998:808), kapitel tre och fyra. Kommunen har en skyldighet att tillgodose riksintressena i sin samhällsplanering. Detaljplanen ska därmed ta hänsyn till berörda områden, i sin utvärdering av markens lämplighet.

Totalförsvaret och civilt flyg

Sävsjö kommun omfattas av MSA-områden för totalförsvaret Hagshults övningsflygplats, samt civilt flyg från Växjö och Jönköpings flygplatser. Luftfartsförordningen (2010:77) 6 kap. 25 § fordrar en flyghinderanmälan för anläggningar och byggobjekt högre än 45 m (inom tätort) respektive 20 m (utanför tätort). Vid planläggning av sådan bebyggelse, krävs ett samråd med Luftfartsverket, Forsvarsmakten och de berörda flygplatserna.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Miljöbalken 3 kap. 1 § föreskriver att mark- och vattenområden ska användas för det ändamål för vilka de lämpar sig bäst till, med hänsyn till läge, beskaffenhet och föreliggande behov. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser finns integrerade i kommunens checklista för betydande miljöpåverkan. I den omnämnda listan avgörs om platsen lämpar sig för planerad bebyggelse. Under uppstartsmötet kom man fram till att området kan göras lämpligt, om man vid planläggning och bebyggelse tar hänsyn till platsens förutsättningar.

Skogsbruk

Fastigheten VRIGSTAD 3:1 används huvudsakligen för skogsbruk: ungefär 81% av dess totala area brukas för ändamålet. Eftersom ortsinvånarna använder sig av skogsområdet för friluftsliv och rekreation, försvåras rationellt skogsbruk.

Oexploaterade områden

Detaljplanen behöver värderas utifrån miljöbalken 3 kap. 2 och 6 §§, av anledningar som tas upp i kapitlet för **Inledning** och **Planeringsförutsättningar**, se avsnitten för **Plandata** respektive **Kommunala: Översiktsplan 2024**. Det rör sig om tätortsnära natur som i dagsläget används för fritid och rekreation.

Planläggningen grundar sig i ett reellt behov av fler skollokaler. Flera platser har utvärderats för placering av den nya förskolan, se i kapitlet för **Planeringsunderlag**, rubriken för **Utredningar: Lokaliseringsutredning**. Eftersom förskoleverksamheten tar större ytor i anspråk, begränsas urvalet av tillgängliga ytor i Vrigstad tätort. Fördelen med den föreslagna lokaliseringen av förskolan, är närheten till service i kombination med tillgången till större ytor. Mycket av den mark som finns i västra Vrigstad, begränsas av fornlämningar, jordbruksmark, komplicerade markförhållanden som exempelvis bergig terräng, med mera.

Bostadsbeståndet kommer att öka i norra delen av Vrigstad, vilket medför ett större antal barnfamiljer i trakterna. Eftersom det redan finns vägar, ledningar och skolor kopplade till planområdet, blir platsvalet strategiskt. Slättsjövägen står i nära anslutning till vägarna 30 och 127, och intar därmed en fördelaktig position i kommunens nordvästra upptagningsområde. Omnämnda faktorer kan kompensera för exploateringen av skogsmark.

Fysisk miljö

Planområdet omges till stor del av enfamiljshus, oftast inte större än två våningar. Det mesta av husbeståndet är från 1900-talet, med få undantag. Gatorna är anpassade för körning med lägre hastighet, och avsedda att delas med oskyddade trafikanter. Övriga mellanrum fylls av tätortsnära natur i form av skog eller trädgårdar. Den nya förskolebyggnaden kommer att upprättas på lågt belägen mark, med bergig terräng i väst och sankmark i öst. Bebyggelsen söder om planområdet, Prästhagens förskola, upptar en större byggnadsarea, men ligger på jämn höjd med villorna. Området längs Slättsjövägen ger ett tidvis luftigt, tidvis skogligt intryck. På vissa håll breddas vägen för att ge utrymme åt parkeringar och containrar.

På bild: Flygfoto över Vrigstad, 2022. I förgrunden syns den befintliga förskolebyggnaden och villakvarteret längs Granbacksvägen. Planområdet (längst ut till vänster) och delar av Slättsjövägen skymms av träd.

Platsen för den nya förskolan är lågt belägen i landskapet, och täcks av barr- och lövskog. Området utgör ett behagligt strövområde, men det saknas biologiska värden. Inga nyckelbiotoper eller skyddade arter har påträffats på plats. Inom fastigheten VRIGSTAD 3:1 finns ett antal välbesökta rekreativstigar, som binder samman samhällets olika delar med strövsjövägen och Slättsjön.

På bild: Utmed Slättsjövägen, med blicken riktad mot norr. [2023-04-12]

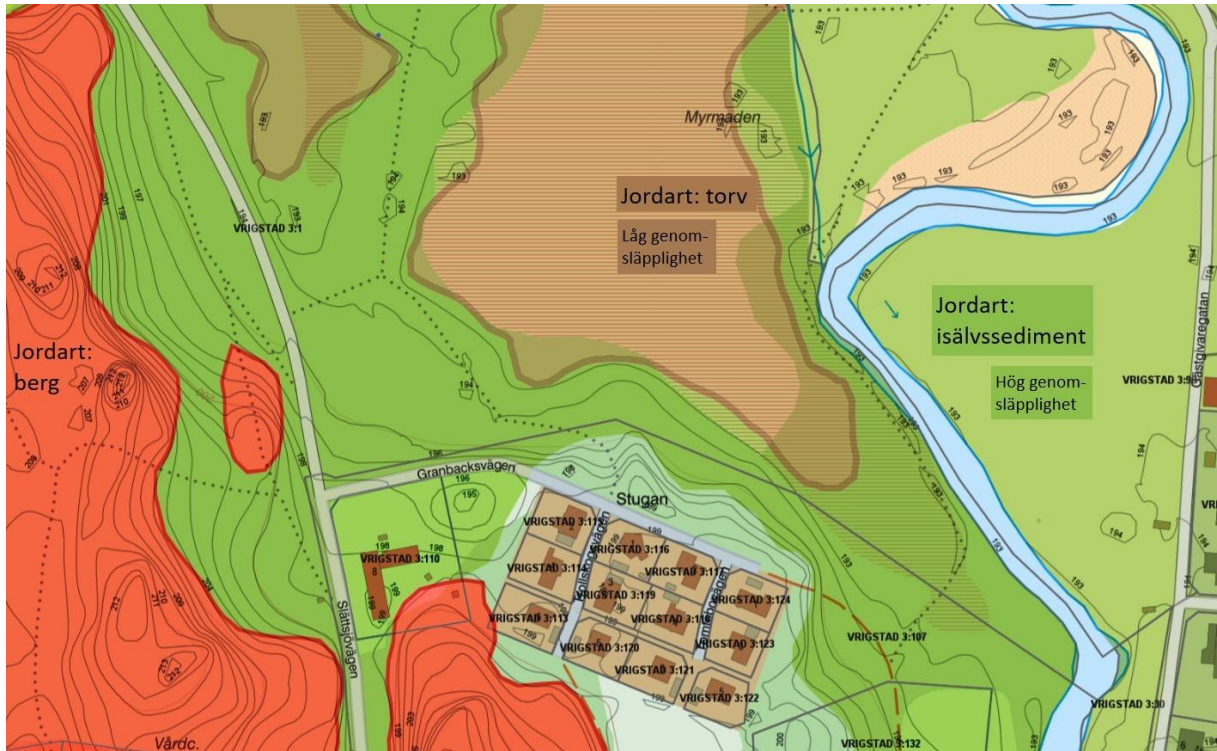
Slättsjövägen klyver fastigheten VRIGSTAD 3:1. På väster sida av vägen, är terrängen bergig och märkbart kuperad.

Geotekniska förhållanden

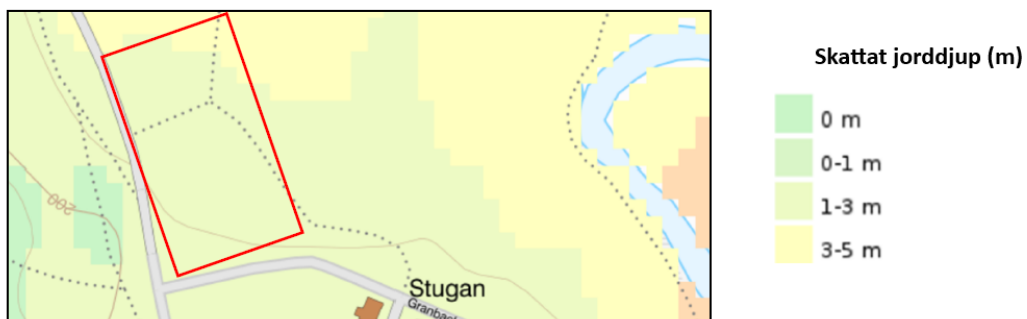
Planområdet domineras av isälvsediment, med sand som huvudfraktion, och varierande halter av silt, grus och sten. Jordarten isälvsediment har hög genomsläpplighet, och erbjuder ekosystemtjänster genom sin naturligt goda reningsförmåga av dagvatten.

Utöver isälvsediment, omges planområdet av torvmark i öst, berg i väst, och morän i söder. Jordarternas utbredning visas i bilden nedan. Torven bildar våtmarker.

På bild: Förekommande jordarter i området. Marken för planläggning har ringats in på kartan. Kartlager för jordarter och deras genomsläpplighet tillhandahålls av SGU.

Isälvsedimenten förekommer i löst till mycket fast lagrade partier. Vid utförda sonderingar har man stött mot en fast lagring, eller mot sten och block, mellan en och åtta meter under markytan. Skattat jorddjup visas också i bilden nedan, från SGU:s jorddjupskarta. Det övre jordlagret isälvsediment, ned till 0,3 och 0,5 meter, innehåller mulljord.

Figur 7 - Utdrag ur SGU:s Jorddjupskarta undersökningsområde inringat i rött.

På bild: Skattat jorddjup i planområdet, från SGU:s jorddjupskarta.

Torv förekommer fläckvist inom planområdet, men då enbart med en mäktighet på högst en meter. Ett undantag utgör planområdets nordvästra ytterkant, där det påträffades ett torvlager med en mäktighet på cirka fem meter. Torvlagret åtföljs av isälvsediment.

Förutsättningen för grundläggning, och utfyllnad med massor, bedöms vara god. Isälvsediment ses som tillräckligt stabil för ändamålet skola och parkering, med minskad känslighet för tjällyftning (tjälfarlighetsklass 2). I utförda beräkningar estimeras en sättning på cirka tre centimeter på 40 år, vilket anses som godtagbart. Processen kan dock påskyndas om marken belastas allt för mycket.

Ställen med torvmark eller mullhaltig jord måste skiftas ut innan nybyggnation, eftersom jordarterna inte ger någon bra grund för bebyggelse. Framför allt är torv en mycket sättningskänslig jordart.

Terrängen inom planområdet är mestadels flack. Kvartersmarken omges av upphöjd terräng i söder och väster av plangränserna, på motsatt sida av Slättsjövägen-Granbacksvägen. Marken planar ut i nordöstlig riktning, och mynnar ut i en torvbildande myr.

På bild: Slänten från gata nedåt mot planområdet. Vänster bild visar miljön utmed Granbacksvägen. I höger bild kan man skymta Slättsjövägen. [2022-11-30]

Marken i planområdet har klassificerats som lågradonmark. De värden som har noterats, visade sig vara påfallande låga. Vid grundläggning och projektering erfordras därför inga speciella skyddsåtgärder mot markradon.

Miljö kvalitetsnormer

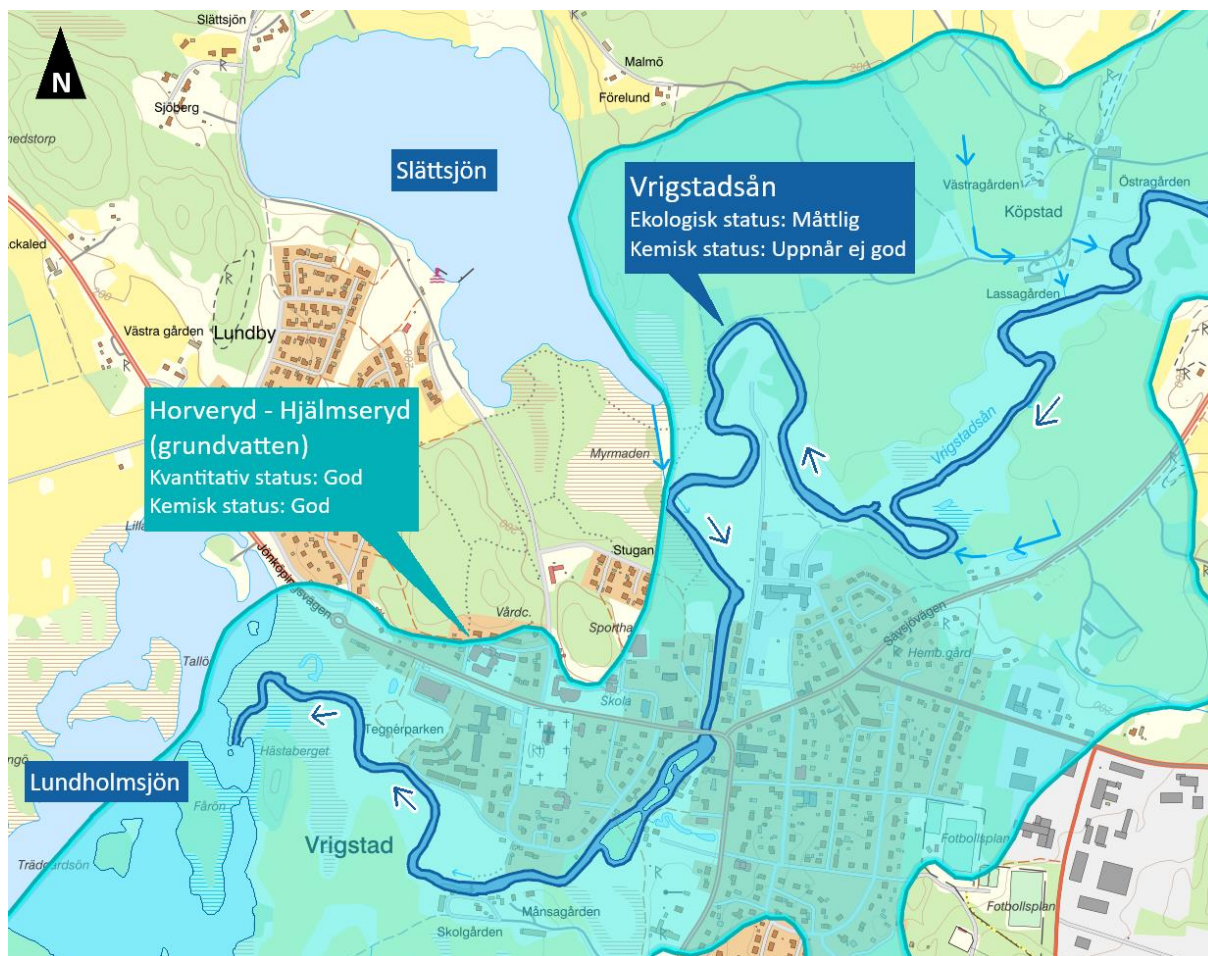
Miljö kvalitetsnormer för luft och buller är inte aktuella för planområdet.

Vatten

Flera av kommunens sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten. Det innebär att utpekade vatten ska uppnå en förbättrad status inom en viss tidsram. Försämringar, eller åtgärder som leder till försämrade status, är inte tillåtna enligt Miljöbalken. Kommunen arbetar aktivt med att uppnå kvalitetskraven.

Planområdet omges av Vrigstadsån i öst och grundvattenförekomsten Horveryd-Hjälmseryd i sydöst. Vattenförekomsterna har varsin statusklassning, se bilden nedan. Slättsjön, som befinner sig norr om planområdet, har inte klassificerats enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

På bild: Vattenförekomster i anslutning till planområdet, som behäftats med miljö kvalitetsnorm. Data tillhandahålls av VISS, Vatteninformationssystem Sverige.

Vrigstadsån är recipient för avrinnande dagvatten från planområdet. Miljö kvalitetsnorm för Vrigstadsån avser dess sträckning från Vämmeån nordöst om Vrigstad, fram till Lundholmsjön i tätortens västra ände. Vattendraget bedöms ha måttlig ekologisk status, men undermålig kemisk status ("ej god"). Föroreningar kommer huvudsakligen från övergödning orsakat av närliggande jordbruk, och atmosfärisk disposition av kvicksilver och PBDE. Det finns för närvarande inga vattendrag som *inte* innehåller kritiska halter av föroreningar, kopplade till atmosfärisk disposition.

Grundvattenmagasinet Horveryd – Hjälmseryd uppnår god kvantitativ status, så väl som kemisk status. Uttagsmöjligheter bedöms vara mycket goda: på vissa punkter kan det röra sig om volymer upp emot 25-125 l/s (ca. 2000-10 000 m³/d).

Hydrologiska förhållanden

Vrigstadsån står i förbindelse till grundvattenmagasinet Horveryd – Hjälmseryd. Det sker ett vattenutbyte utan att vattenförekomsterna klassas som anslutna akvatiska ekosystem. Båda ingår i Lagans huvudavrinningsområde.

Vrigstadsån får tillrinning av vatten från Slättsjön, se bild i **Miljö kvalitetsnormer: Vatten och Miljö: Dagvatten**.

Myrmadens torvmark utgör en hydrologisk länk mellan Slättsjön, Vrigstadsån och grundvattenmagasinet. Grundvatten har påträffats en meter under markytan. Det är högt, men inte

tillräckligt för att omöjliggöra exploatering. Höjdvariationer i uppmätta grundvattennivåer kan uppstå periodvis, beroende på nederbörd och väderlek.

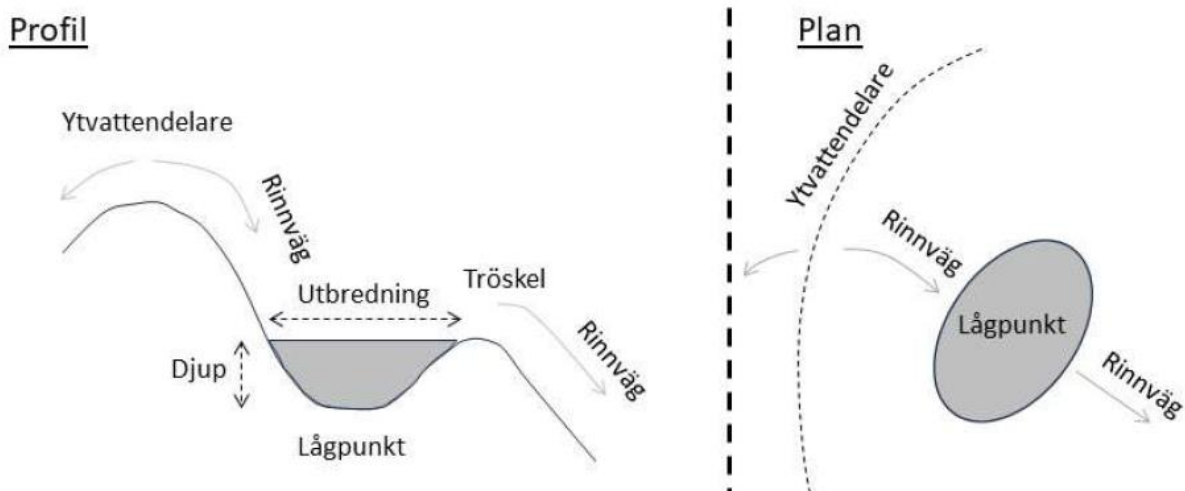
Miljö

Dagvatten

Planområdet är lokaliserat på låglänt mark, se i avsnittet för **Geotekniska förhållanden** för en beskrivning av terrängens beskaffenhet. Våtmarkerna ligger nedströms planområdet, och fördröjer avrinnande dagvatten fram till att det når Vrigstadsån i öst, eller Slättsjön mot norr. Hur vattendragen och vattenförekomsterna hänger samman, förklaras i **Hydrologiska förhållanden**.

Planområdet får avrinnande dagvatten från VRIGSTAD 3:107, 3:100 och 3:113-124. Fastigheterna är belägna på andra sidan Granbacksvägen, högre upp i terrängen. Det finns till och med ett dike i planområdets sydöstra kant, som ansluter från Granbacksvägen. Omnämnt dike har sitt utlopp i våtmarken och avslutningsvis Vrigstadsån. Fotografier visas under rubriken för **Teknik**.

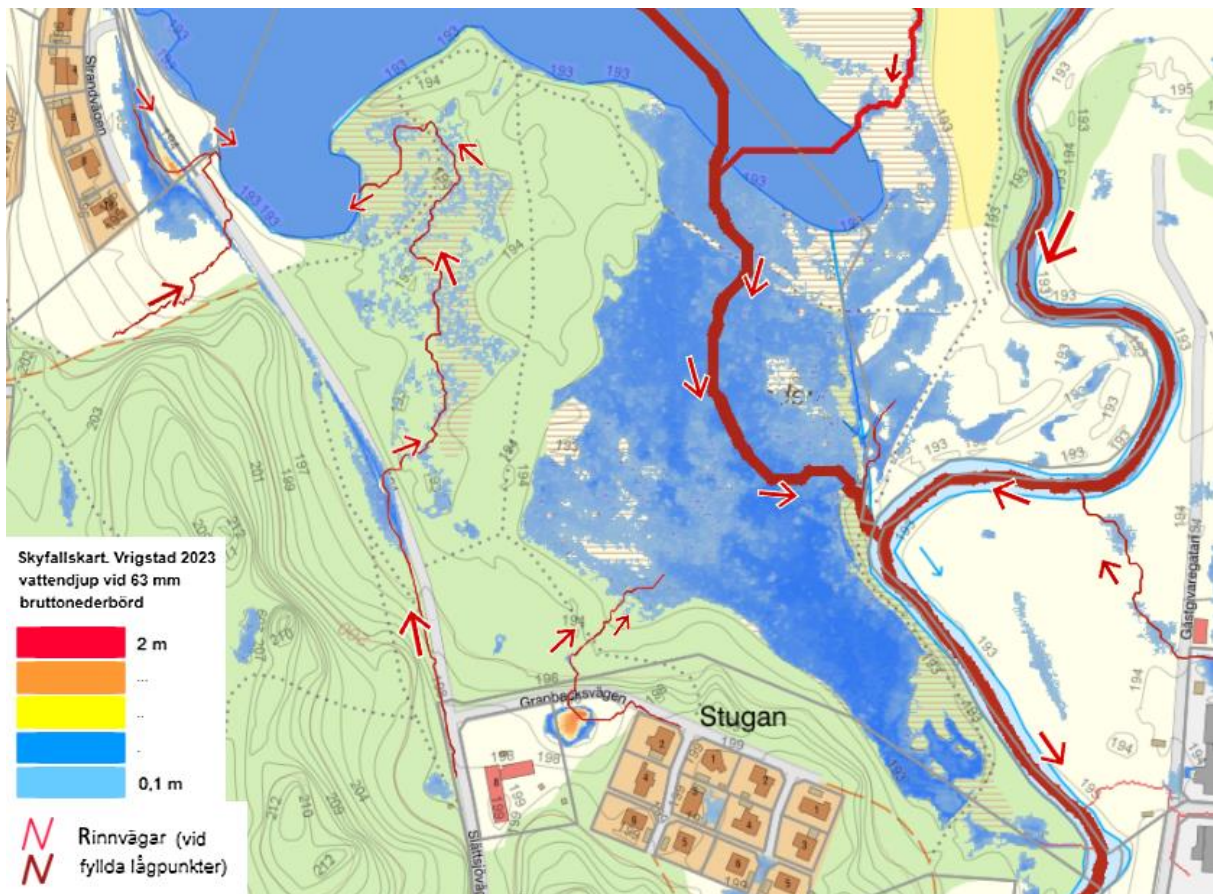
I samband med skyfall och stora nederbördsvolymmer, kan dagvatten samlas i instängda områden och lågpunkter. Om lågpunkten fylls ut, antas dagvattnet att rinna av nedströms, mot nästa uppsamlingsområde. Utifrån skyfallskarteringen för Vrigstad samhälle, har man kunnat skapa en bild av de instängda områden och lågpunkter som finns i området, samt rinnvägarna som kan uppstå emellan dem.

På bild: Hur lågpunkter och rinnvägar verkar i terrängen. Bilden finns i rapporten till skyfallskarteringen.

Till och med en vattenpöl går att räkna som ett instängt område; den avgörande skillnaden är sänkans djup. En djupare sänka kan stänga inne större mängder vatten. Riskerna med ifyllda lågpunkter och pölbildning, redovisas i **Hälsa och säkerhet: Risk för olyckor**.

Rinnvägar och lågpunkter kan uppstå naturligt i terrängen, eller tillskapas genom medvetna markarbeten. Till den sistnämnda kategorin hör ett vägdike utmed väster sida av Slättsjövägen. På vissa ställen kan diket uppnå ett djup över en meter. Lågpunkterna framträder tydligt i skyfallskarteringen.

På bild: Översvämningsutbredning och vattendjup vid 63 mm bruttonederbörd, samt rinnvägar vid fyllda lågpunkter. Dagvattnets väg genom terrängen, pekas ut med pilar.

I bilden ovan, som sammanställts med hjälp av GIS-data från skyfallskarteringen, visas översvämningsens utbredning vid 63 mm bruttonederbörd. Tillämpade parametrar och val av beräkningsmodell, förklaras i kapitlet för **Planeringsunderlag**, se **Utredningar: Skyfallskartering**. Översvämmade ytor har ett tröskelvärde på fem centimeter ytligt stående vatten. Vidare anges vattendjup och vattnets rinnvägar. Dagvattnets flödesriktning indikeras med röda pilar utmed de angivna rinnvägarna. GIS-lagret visar att det förekommer lågpunkter inom planområdet, som kan fyllas med dagvatten i händelse av intensiva skyfall.

Torv har en god kapacitet att fördröja stora volymer vatten. Det visade sig under ett platsbesök, som gjordes 2023-01-19 när vattennivåerna stod extra högt i Vrigstad. Bilder och uppgifter från besöket, tillsammans med relevant data från SMHI, redovisas i **Utredningar: Dagvattenutredning: ögonblicksbild**, kapitlet för **Planeringsunderlag**. Markens infiltrationsförmåga förbättras också av växtligheten på plats, och av jorden i planområdet (isälvssediment), som har hög genomsläpplighet.

Strandskydd

Slättsjön och Vrigstadsån omfattas av strandskyddet, vilket innebär att man inte får bygga inom 100 meter från strandlinjen. Åtgärder som kan medföra en negativ inverkan på djur- och växtlivet, eller hindra allmänhetens tillgång till stranden, är ej tillåtna inom strandskyddat område.

Strandskyddsområdets utbredning visas på plankartan, se ytan som täcks av blåfärgad skraffering. Delar av Slättsjövägen överlappar med strandskyddsområdet för Slättsjön. Totalt rör det sig om en vägsträcka på knappt över en kilometer, varav 170 meter omfattas av detaljplanen.

Service

Till söder om planområdet, vid korsningen Jönköpingsvägen-Slättsjövägen, är det nära till vårdcentral, apotek, barnomsorg och kollektivtrafik. Från planområdets sydvästra kant, tar det ungefär tre till åtta minuter (260 respektive 550 meter) att gå till de två närmaste hållplatserna.

Vrigstad grundskola, intill Slättsjövägen, undervisar barn till och med sjätte klass. Ett fritidshem finns i anslutning till skolan. Prästhagens och Tuvans förskoleverksamhet har lokaliserats utmed samma gata som grundskolan. Förskoleklasserna ska flytta in i den nya byggnaden, som detaljplanen avser att möjliggöra. Österut, inte långt bort från skolorna, finns en sporthall och ett bibliotek att tillgå.

Norr om planområdet, också vid Slättsjövägen, har kommunen inrättat en badplats med picknickbord och stugor för ombyte. På somrarna blir badplatsen ett omtyckt utflyktsmål för samhällets invånare.

Trafik

Slättsjövägen utgör en förbindelselänk mellan tätortens skolor, villaområdet Lundby, Slättsjön mot norr, och Vrigstad landsbygd. Tillträde sker genom Jönköpingsvägen/riksväg 30, till söder av planområdet. Från Slättsjövägen utfår flera lokalgator och infarter till bostadsområden, till exempel Granbacksvägen. Parkeringsytorna för Slättsjö badplats och skolbebyggelsen, har utfart mot Slättsjövägen.

På bild: T-korsningen från Jönköpingsvägen/riksväg 30, sedd från två håll. [2023-04-12]

Gång- och cykelbanor finns inom tätorten, antingen utmed de större vägarna som Jönköpingsvägen/riksväg 30, eller som avskilda stråk mellan olika målpunkter. Det saknas en gång- och cykelväg utmed den del av Slättsjövägen som omfattas av detaljplanen. Kommunens planer att bygga ut gång- och cykelinfrastrukturen i området, redovisas i **Kommunala: Gång- och cykelplan (2019)**.

På bild: Slättsjövägen vid Vrigstad grundskola, sedd från två håll. [2023-04-12]

Högsta tillåtna hastighet för Slättsjövägens sträckning närmast skolorna, är 40 km/h. Maxhastigheten ökar till 50 km/h efter vägkorsningen Slättsjövägen-Granbacksvägen, när man har passerat Prästhagens förskola. Enligt en trafikmätning, som genomfördes på Slättsjövägen, håller sig de flesta bilförare till skyltad hastighetsbegränsning. Varningsskyltar har ställts ut nära skolområdet, för att uppmana till aktsam körning och skärpt uppmärksamhet och aktsam körning.

På bild: Slättsjövägens sträckning inom planområdet. Korsningen Slättsjövägen-Granbacksvägen visas i vänster bild. [2023-04-12]

En tillfällig trafikökning uppstår i samband med skolornas hämtnings- och lämningstider, det vill säga på morgonen och eftermiddagen. Annan trafikbelastning kan härledas till de som bor i närområdet, samt tyngre fordon från skogs- och lantbruket utanför tätorten. Bilverkstaden i Horveryd utgör ännu en trafikalstrande målpunkt, så som Slättsjön under sommarmånaderna.

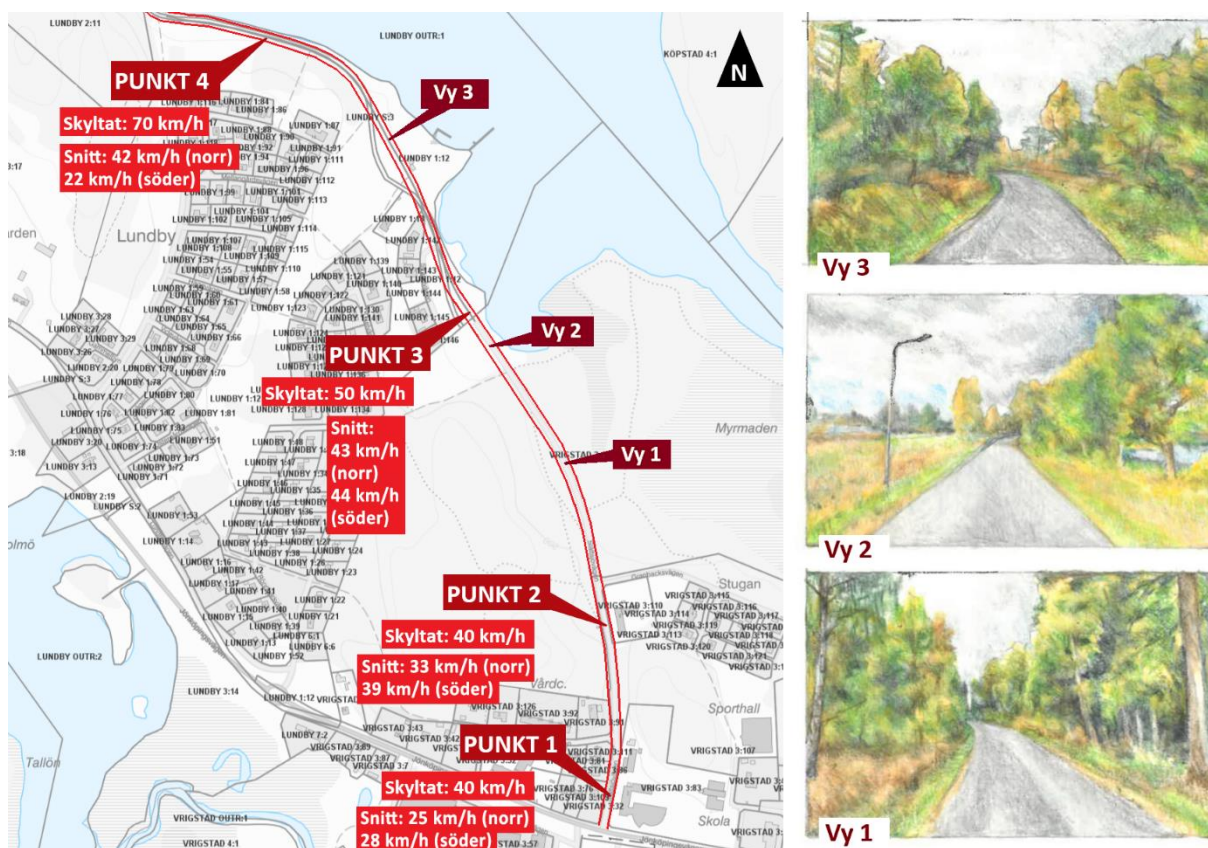

Hälsa och säkerhet

Risk för olyckor

I dagsläget saknar Slättsjövägen en tydlig indelning för de olika trafikslagen. Oskyddade trafikanter tvingas dela körfält med motorfordon, när de har passerat Vrigstad skola. Eftersom det finns många barn i området, blir deras säkerhet en viktig aspekt i planens utformning.

Sävsjö kommun har låtit genomföra en trafikmätning för Slättsjövägen, under en vecka i juni 2019. Mätningen visar att många bilförare faktiskt håller sig till de angivna hastighetsbestämmelserna. Förarna respekterar även trafikförordningen genom att anpassa sin fart med hänsyn till sikt, vägbredd och miljö. När det gäller fortkörning, förekommer några extremfall. I första och andra mätpunkt, närmast skolorna, är det endast fyra respektive sexton procent som överskrider tillåten maxhastighet. Det rör sig mestadels om avvikelser med små marginaler, då genomsnittshastigheten för mätpunkterna 1 och 2 uppnår mellan 21 och 33 km/h i båda riktningarna. I andra mätpunkten, är 85-percentilen 44 km/h mot norr och 39 km/h mot söder. För mer information om trafikmätningen, hänvisas till kapitlet för **Planeringsunderlag**, rubriken för **Utredningar: Trafikutredning**.

På bild: Punkter för trafikmätning, gällande hastigheter och uppmätt genomsnittshastighet mot norr och söder. Vyerna till höger har kalkerats från Google maps på grund av upphovsrättsliga skäl.

I andra mätpunkten, tilltar fortkörningarna i riktning mot Slättsjön, på väg från förskolan. Några meter bort från mätpunkten, förekommer en trafikskylt som anger en ny hastighetsbegränsning, 50 km/h (från att man tidigare kört 40 km/h). Skylten, så väl som vägkorsningen och cirka 20 meter av Granbacksvägen, är synliga från mätpunkten. Om föraren inte upptäcker några barn eller bilar, kan det redan här kännas lämpligt att trycka ner gaspedalen. Ett sådant problem kan åtgärdas genom att flytta hastighetsskylten längre bort från skolbyggnaden, eller införa maxhastigheten 40 km/h genom hela planområdet.

I ett medborgarförslag från 2021, framförs behovet av en upplyst gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen. Vägbredden (5,0 – 5,5 meter) försvårar för mötande trafik, och på delar av vägsträckan skymms sikten. Avsändaren hänvisar till en tidigare trafikmätning av Slättsjövägen, och valet av provtagningspunkter: "Mätningen är gjord vid punkter där du har fri sikt. Hastigheter i eller på väg in i skymda sträckor är ej uppmätta". Skyltningen för skolområdet bedöms som otillräcklig, och är lätt att missa. I nuläget upplevs Slättsjövägen som alldeles för otrygg för gång- och cykeltrafiken. Som förälder väljer avsändaren därför att skjutsa sina barn, än att släppa i väg dem på egen hand. Rädslan finns nämligen att bilförare inte upptäcker de oskyddade trafikanterna i god tid, för att hinna bromsa.

Mätningarna har kompletterats med tre vyer av Slättsjövägen, på ställen som upplevs som skymda. Vyerna är lokaliserade på den delen av vägsträckan, där högsta tillåtna hastighet är 50 km/h. Det finns ingen data på genomsnittshastigheten vid dessa punkter, men 50 km/h bedöms som en rimlig fart för landsvägar och sommarväglag, under dagtid, med goda ljus- och väderförhållanden. Avsändaren till medborgarförslaget anser dock att maxhastigheten 50 km/h är för hög för att låta barnen cykla på Slättsjövägen.

På bild: Observerad pölbildning i markunderlagets ojämnheter. [2023-01-19]

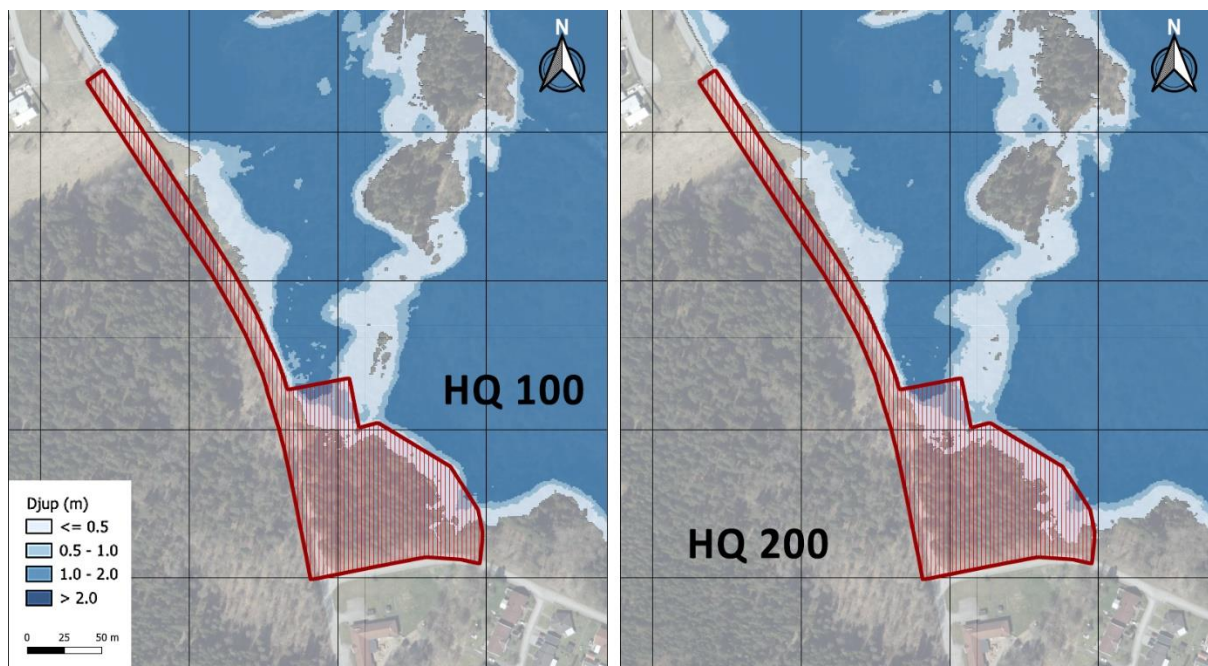
Pölbildning kan utgöra en drunkningsrisk för de yngsta barnen, enligt vad som framgick i barnkonsekvensanalysen. I bilderna ovan, som togs vid ett platsbesök, framgår att det finns många gropar och ojämnheter där vatten kan samlas i stora pölar.

För tillgång till brandvatten, finns närmaste brandpost utanför Prästhagens förskola på fastigheten VRIGSTAD 3:110, med åtkomst från Slättsjövägen. Avståndet från brandposten till bebyggelseområdet är 65 meter, respektive 150 meter till parkeringsytan (egenskapsområdet **n1 n2** i plankartan).

Risk för översvämning

Det föreligger en översvämningssrisk i anslutning till Vrigstadsån. Vattendraget rinner genom Vrigstad tätort, och svämmade över i juli 2004, till följd av rekordhöga vattenflöden (64 m³/s). Fastigheten VRIGSTAD 3:1 var ett av många områden som drabbades av översvämningar. Även om väderhändelsen från juli 2004 bedöms vara ett extremfall, har Sävsjö kommun beställt två nya utredningar. Leveranserna presenteras i kapitlet för **Planeringsunderlag**, under rubrikerna **Utredningar: Skyfallskartering** och **Översvämningsskartering**. I båda handlingar visas vattnets möjliga utbredning vid olika väderhändelser. Beräkningarna har gjorts med hänsyn till ett framtida, förändrat klimat.

På bild: Översvämningens djup och utbredning vid 100- och 200-årsflöde (HQ 100 respektive HQ 200), med inräknad klimatfaktor. Planområdesgränserna är från detaljplanens samrådshandlingar.

Bilder från översvämningsskarteringen, visar att delar av skolområdet kan drabbas, vid händelse av höga flöden. Framför allt avses planområdets sydöstra hörn, närmast våtmarken. Vattennivåerna når dock inte över Slättsjövägen, även vid fall av 200-årsflöden med inräknad klimatfaktor [1,2].

Vattennivåer	Med klimatfaktor [1,2]	Utan klimatfaktor
Vid HQ 100 (100-årsflöde)	+ 194,17 m. ö. h.	+ 193,97 m. ö. h.
Vid HQ 200 (200-årsflöde)	+ 194,26 m. ö. h.	+ 194,05 m. ö. h.

Beräknad vattennivå anges i meter över havsytan. Vattennivåerna för 100- och 200-årsflödet, skiljer sig med cirka 10 centimeter, med eller utan klimatfaktor. Med ett förändrat klimat, väntas vattennivåerna öka med 20 centimeter.

Slättsjövägen, det vill säga sträckan som ingår i planområdet, uppnår närmare +194,5 meter över havet i norr, och överskrider +197,0 meter över havet längst ut mot söder. WSP rekommenderar att höja marknivån för den yta som ska bebyggas, så att husgrunden kommer i jämn nivå med Slättsjövägen.

Översvämningen hålls tillbaka av en höjdrygg utmed skolområdets östra kant. Höjdryggen avser mest sannolikt en höjddjupskurva på + 194 meter över havet. Höjddjupskurvan sammanfaller med en befintlig promenadstig, som på grund av sitt läge utgör en gräns mellan våt och torr mark. WSP ger rådet att stabilisera höjdryggen inför framtida exploatering, om marken inom planområdet ska höjas till rekommenderad nivå.

Risk för erosion

Förutsättningarna för att någon erosionsproblematik ska uppstå i planlagt område, begränsas av flera faktorer. Eftersom jorden huvudsakligen består av genomsläppligt isälvssediment med sand som huvudfraktion, förebyggs risken för erosion från ytliga vattenansamlingar. Risken för erosion från

höga vattenflöden minskas av att terrängen är flack.

Teknik

Planområdet omfattas inte kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Vid nybyggnation finns möjligheten att ansluta skolbyggnaden till kommunens ledningar. Bebyggelsens sockelhöjd, i förhållande till gatukorsningen Slättsjövägen-Granbacksvägen, kommer att avgöra vilken avloppsledning som är möjlig.

Två utlopp för dagvatten, har lokaliserats invid Granbacksvägen, i planområdets södra del. Dagvattenledningarna ansluter till bebyggelseområdet på andra sidan gatan, det vill säga vid Prästhagens förskola och villatomterna med tillhörande lokalgator. Dagvatten från området, leds nedströms i nordöstlig riktning, genom planområdet fram till torvsänkan. Inom planområdet finns grävda diken i direkt anslutning till utloppen, se bilderna nedan.

På bild: Dagvattenutlopp med tillhörande diken, som har noterats under ett platsbesök 2023-01-19. Diket leder bort dagvatten genom planområdet, fram till torvmarken.

Väster sida av Slättsjövägen kantas av ett gräsbeklätt dagvattendike. Diket framträder också i skyfallskarteringen, se bild och beskrivning under rubriken för **Miljö: Dagvatten**. En anslutande

vägtrumma leder vidare dagvattnet i nordöstlig riktning, under Slättsjövägen, genom den tilltänkta parkeringsplatsen och fram till våtmarken vid Slättsjön. Enligt observationer ska trumman vara igensatt.

Slättsjövägens västra sida är försedd med lyktstolpar. Avståndet mellan vägkant och gatubelysning beräknas vara 3,0–3,25 m.

Njudung Energi och E.ON har markförlagda ledningar utmed Slättsjövägen, så väl som Granbacksvägen. I södra delen av planområdet, invid Granbacksvägen, finns nedgrävda låg- och mellanspänningskablar tillhörandes E.ON.

Konsekvenser

Fastigheter och rättigheter

Planens genomförande medför ny fastighetsbildning, se i kapitlet för **Genomförandefrågor** under rubriken **Fastighetsrättsliga frågor: Förändrad fastighetsindelning**.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Skogsbruk

Området som har öronmärkts för planläggning och nybyggnation, bedöms inte vara av särskilt stort värde för skogsbruket.

Oexploaterade områden

Planförslaget kommer att resultera i exploatering av tidigare obebyggd skogsmark med rekreativa värden. I västra Vrigstad finns naturområden inom nära gångavstånd, från alla fastigheter. Även om två hektar naturmark fräntas för exploatering, består stora delar av strövområdet runt Slättsjön.

Genom att bygga förskolan i västra Vrigstad, tillsammans med en ny gång- och cykelväg, kan man uppnå många positiva synergieffekter. På grund av närheten till service och övriga bostadsområden, behöver man inte använda bilen i lika stor utsträckning. Samma effekt uppnås inte, om lokalisering sker i Sandslätt, i tätortens sydöstra ytterkant.

Natur

Grönområde

Delar av trädbeståndet måste avverkas, för att projektering och nödvändiga markarbeten ska gå att genomföra. Möjligheten att plantera nya träd, begränsas av att skolgårdar utsätts för mycket slitage. Medan uppvuxna träd klarar av belastningen, kan nyplanterad växtlighet få svårigheter att stå emot.

Vegetation är av stor fördel för barns utemiljöer. I barnkonsekvensanalysen framgår att träd motiverar till lek och rörelse, och att barn tycker om att leka med löst material som går att hitta i naturen. Men i första hand måste skolgården skyddas från översvämningar, vilket medför att träd behöver tas ned, för att kunna höja marknivån i området. Att förebygga risken för översvämning, bedöms i detta fall väga tyngre än tillgången till växtlighet. Man ska dock försöka att spara på så många träd som möjligt. Det går att betrakta som en kompensation att skolgården omges av oexploaterad naturmark, som finns att tillgå för utflykter och utomhuspedagogik. Kvartersmarken omges av allmän platsmark [NATUR] i nordöstra delen av planområdet. Användningsområdet har i första hand inrättats för att omhänderta avrinnande dagvatten, men kan också användas av skolverksamheten.

Ny exploatering nära Vrigstadsån och Slättsjön, kan medföra att obebyggda naturområden används i större utsträckning. Framtida skötsel- och naturvårdsinsatser bör anpassas därefter.

Landskapsbild

Området till väster av Slättsjövägen är både bergigt och kuperat, se i kapitlet för

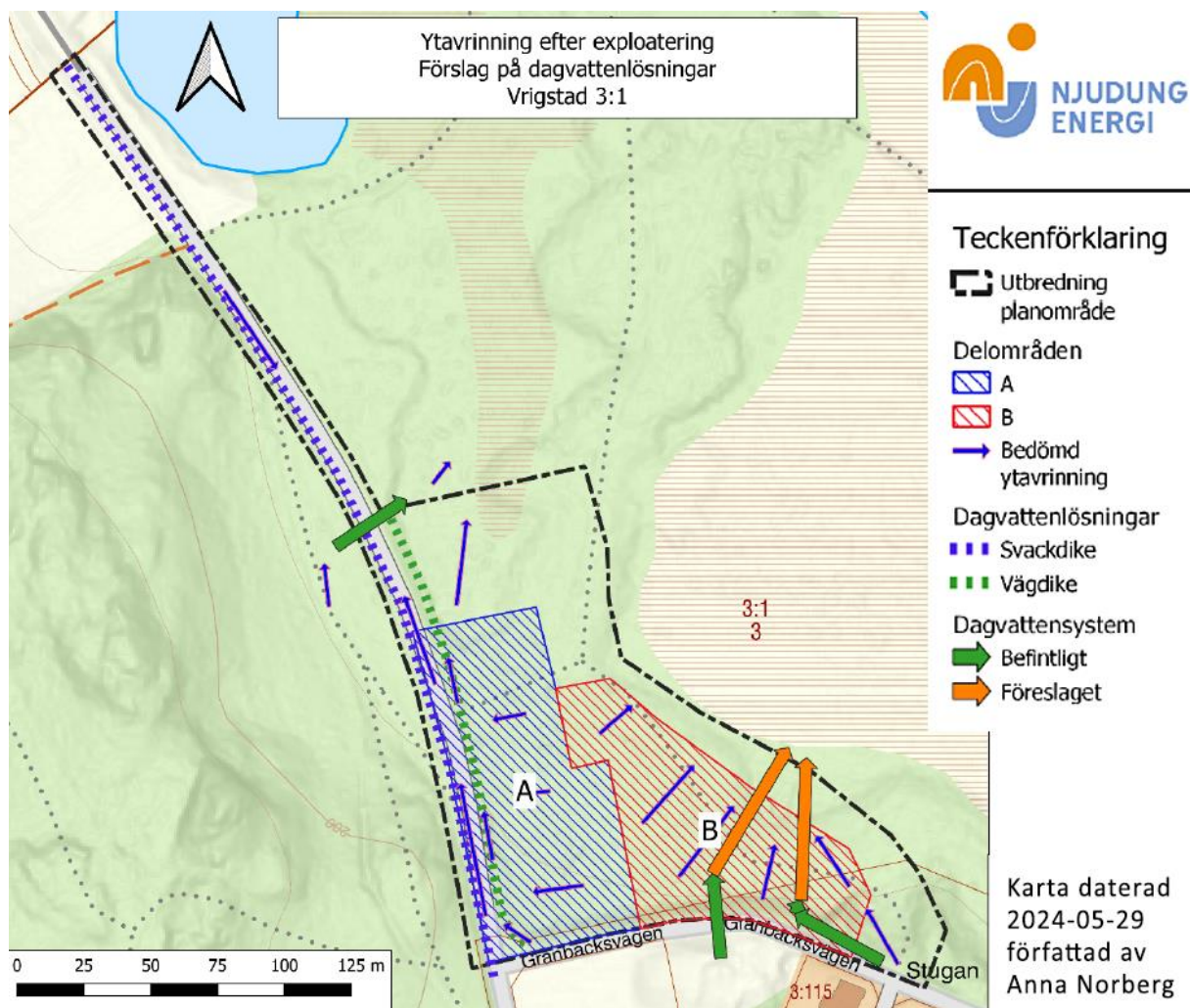
Planeringsförutsättningar under rubriken för **Geotekniska förhållanden**. Sprängningsarbeten kan bli nödvändiga vid utbyggnad av gång- och cykelvägen, men allra helst vill man undvika en sådan åtgärd på grund av kostnadsskäl.

Skolområdets östra och södra gräns ska fyllas ut med massor, så att marken får höjdsättningen +194,5 meter över havet. Torvmark och mullhaltig jord kommer att grävas bort från platserna för skolbyggnad och parkeringsyta.

Miljö

Dagvatten

Avsedd exploatering kommer att påverka markens genomsläpplighet, redan av den anledning att det rör sig om oexploaterad naturmark som ska tas i anspråk. En fördjupad dagvattenutredning togs fram i syfte att förebygga en negativ miljöpåverkan i närliggande områden, i samband med planens genomförande. Utredningen beskrivs i kapitlet för **Planeringsunderlag**, under rubriken **Utredningar: Dagvattenutredning: fördjupad**.

På bild: Bedömd ytavrinning efter exploatering, samt föreslagna dagvattenlösningar för planområdet. Illustrationen ingår i en fördjupad dagvattenutredning som utfördes av Njudung Energi.

Gräsklädda diken kan omhänderta och leda bort stora mängder dagvatten. Ett svackdike föreslås mellan den befintliga Slättsjövägen och den planerade gång- och cykelvägen, för att leda bort dagvatten från hårdgjorda ytor. Ett annat dike rekommenderas utmed kvartersmarkens västra kant, där Slättsjövägen möter parkeringsytan och bebyggelseområdet (delområde A i bilden). Genom markens utformning och lutning, kan avrinnande dagvatten ledas mot önskad riktning, det vill säga mot diken och gräsytor, bort från skolbyggnaden.

Marken har en naturligt god absorptionsförmåga, med avseende till jordart och vegetation. På så vis underlättas för filtrering och fördröjning av dagvatten. För att fortsatt värna om lokala ekosystemtjänster, ska marken inte hårdgöras mer än vad skolverksamheten kräver.

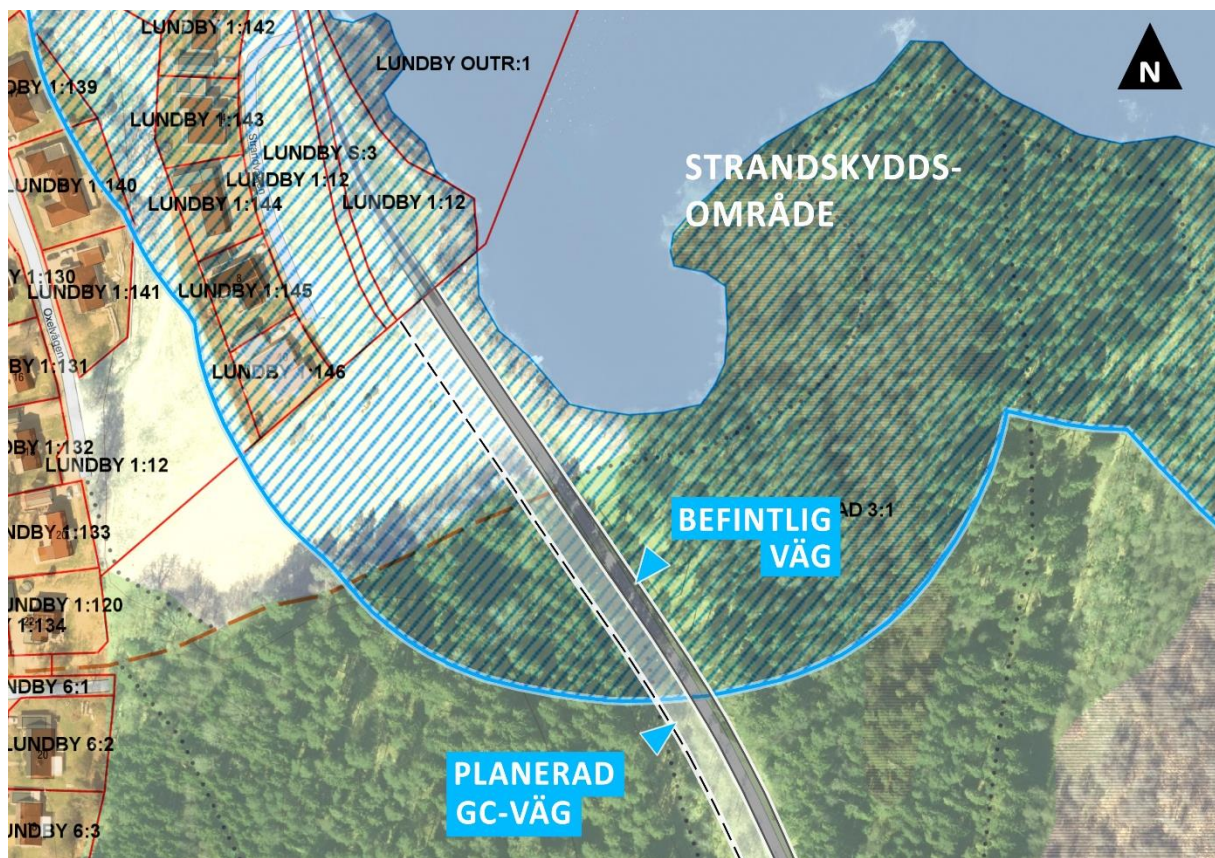
I kapitlet för **Planeringsförutsättningar** under rubriken för **Teknik**, noterades dagvattenutsläpp med tillhörande diken, i södra delen av planområdet. Beträffade diken måste förlängas och ledas om genom kulvertar, i och med att marken ska fyllas. Utlopp av dagvattnet ska ske till öster om planområdet, se föregående bild. I den fördjupade dagvattenutredningen görs bedömningen att den intilliggande våtmarken kan ta emot dagvattnet.

Det är viktigt att vägtrummor blir väl tilltagna, så att det inte uppstår en flaskhals i systemet. I den fördjupade dagvattenutredningen finns beräkningar och redovisningar av flöden vid 10-, 20- och 100-årsregn, för anläggningarnas dimensionering.

Strandskydd

För att kunna anlägga gång- och cykelvägen utmed Slättsjövägen, måste strandskyddet upphävas för de delar av planområdet som överlappar med Slättsjöns skyddszon. På plankartan märks området av användningen allmän platsmark [GATA] i syfte av att tillgodose ett allmänt behov.

Det är möjligt att upphäva strandskyddet i detaljplan om särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl för upphävande presenteras i miljöbalken 7 kap. 18 c §. I fallet av den planerade gång- och cykelvägen, blir femte punkten extra relevant. Även punkterna ett och två är tillämplbara i viss utsträckning.

På bild: Strandskyddsområdets överlapp med Slättsjövägen (befintlig väg) och utrymmet för den planerade gång- och cykelvägen.

Slättsjövägen ska byggas ut på väster sida, Slättsjön finns på öster sida av den befintliga vägen. Marken har på så sätt redan tagits i anspråk, och det är oklart om avsedd markremsa är av någon

större betydelse för strandskyddets syften. Den nya gång- och cykelvägen ska tillgodose ett allmänt behov, det vill säga att öka trafiksäkerheten för gående och cyklister. Åtgärden prioriteras högt i kommunens gång- och cykelplan, och har även efterfrågats i ett medborgarförslag. I mottagna yttranden från plansamråd, framgår att Slättsjövägen upplevs som osäker för oskyddade trafikanter. Att ta fram en alternativ vägsträckning utanför strandskyddsområdet, hade resulterat i en enorm omväg som inte hade varit ändamålsenlig.

Miljöbedömning

Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken (1998:808)

Betydande miljöpåverkan har inte fastställts för denna detaljplan. Därmed blir det inte aktuellt med en miljökonsekvensbeskrivning eller annan miljöbedömning. Utredningar har genomförts, för att ta ställning till de områdesspecifika svårigheter som identifierades vid ett tidigare skede i planprocessen. Med hjälp av utredningarna, har det varit möjligt att ta fram åtgärder och regleringar, som ska göra platsen lämplig för avsedd bebyggelse.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

Detaljplanen medför exploatering av obebyggd naturmark. Således kommer dagvattnets föroreningsgrad att öka, som en oundviklig konsekvens av åtagandet. Genom att inrätta översilningsytor i anslutning till parkeringsplatser och hårdgjord mark, kan föroreningshalten minimeras, innan dagvattnet lämnar planområdet och når närmaste recipient. Eftersom behovet av översilningsytor beaktas i plankartan, ska planens genomförande inte orsaka någon förorening i beträffade recipienter. Markens förutsättningar underlättar för rening och infiltration av dagvatten.

Riksintresse

Totalförsvaret och civilt flyg

Den reglerade byggnadshöjden följer Luftfartsförordningens riktlinjer.

Trafik

Motortrafik

Eftersom den nya förskolan ska dimensioneras för fler barn, förväntas trafiken för hämtning- och lämning att öka, speciellt i anslutning till Slättsjövägen, då utfarter inte får inrättas i Granbacksvägen. Genom att inrätta en separat gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen, och på så sätt erbjuda säkra alternativ till bilen, kan den förväntade trafikökningen avstyras till viss del.

Trafikförordningen 3 kap. 17 § fastslår maxhastigheten 50 km/h inom tätbebyggt område. Kommunen kan även meddela föreskrifter om lägre hastigheter (30-40 km/h), om det kan motiveras av säkerhets- och miljöskäl, eller för framkomligheten. Om skolområdet utmed Slättsjövägen ska utökas, kan det ses som befogat att sänka maxhastigheten från 50 km/h till 40 km/h eller lägre. Förslaget gäller Slättsjövägens sträckning norrut, mot Slättsjön.

Ansökan om hastighetssänkning görs hos Länsstyrelsen. I fallet av denna detaljplan, kan kommunen hänvisa till medborgarförslaget och att barn ska ha möjligheten att egenhändigt ta sig till skolan och

övriga målpunkter, något som i sin tur understödjer kommunens vision av att vara barnvänlig och främja miljövänliga transportmedel. Som huvudman för Slättsjövägen inom planlagt område, får kommunen full rådighet och befogenhet över vilka trafikföreskrifter som ska implementeras. Vidare kan huvudmannen besluta om vägens utbyggnad.

Gång- och cykeltrafik

Detaljplanen understödjer kommunens vision om att vara barnvänlig och inkluderande. En ny cykelväg längs Slättsjövägen kommer att underlätta för lokal cykeltrafik, och förbättra barns möjligheter att ta sig fram på egen hand. När föräldrarna upplever vägen som tillräckligt trygg, kommer fler att välja bort bilen, för att i stället använda cykeln för hämtning och lämning. Det får positiva effekter för trafiksäkerhet och miljön, då bilarna i området blir färre. Vuxna förebilder leder till att barnen själva börjar cykla i större utsträckning.

Eftersom många av kommunens skolor finns samlade längs Slättsjövägen, bildas ett gott underlag för cykeltrafik. Gång- och cykelvägen ska utformas enligt modellen för säker skolväg, som redovisas i planbeskrivningens kapitel för **Planeringsförutsättningar** under rubriken **Kommunala: Gång- och cykelplan (2019)**.

Planområdesgränserna överlappar med ett populärt rekreativstråk. I samband med planläggning och exploatering, kommer delsträckor av promenadstråket att förskjutas. Till öster av kvartersmarken, finns en markremsa som reglerats för allmän platsmark [NATUR]. Gång- och cykelvägar ingår i användningen, vilket möjliggör för flyttning av stråket.

Hälsa och säkerhet

Olyckor

En separat gång- och cykelväg invid Slättsjövägen kommer att minska olycksrisken, då oskyddade trafikanter slipper dela vägbana med motorfordon. Med argument i den planerade förskoleverksamheten, och förslaget i Översiktsplan 2024 om att bygga fler bostäder i närområdet, kan det på sikt vara befogat att sänka maxhastigheten från 50 km/h till 40 km/h.

Det är viktigt att ta föräldrarnas oro på allvar, då det slutligen är deras uppfattning av trafiksäkerheten som avgör om barnen får gå eller cykla på egen hand. Om vuxna inte upplever vägen som tillräckligt trygg för sina barn, kommer de att välja bilen för skjuts och hämtning. Det finns en risk att en ond spiral uppstår: med ett större antal motorfordon på gatan, kommer trafikmiljön att upplevas som ännu mera otrygg, vilket i sin tur leder till fler bilskjutsar. För de föräldrar som läser trafikutredningen, spelar det mindre roll att de flesta bilförare håller sig till trafikföreskrifterna. I stället fokuserar man på de fortkörningar som faktiskt äger rum, och även om det bara rör sig om 25 fordon av totalt 2549 styck (fjärde mätpunkten), är det fortfarande 25 för många. Trots att föraren håller sig till trafikreglerna, kan en påkörning av en personbil i 50 km/h fortfarande få förödande konsekvenser för individen som utsätts.

Vid fyll och markarbeten i skolområdet, är det av stor betydelse att utforma markytan så att det inte uppstår lågpunkter där vatten kan bli stående. Speciellt i friytorna som är avsedda för de minsta barnen.

Översvämning

Skolbyggnaden ska lokaliseras i planområdets högst belägna punkt, i dess sydvästra hörn, så att denna inte riskerar att svämma över. Den nya cykelvägen ska av denna anledning förläggas på väster sida av Slättsjövägen, så att gång- och cykelstråket och skolbyggnaden inte ska göra anspråk på samma yta.

Eftersom många föräldrar förlitar sig på förskolorna för att få vardagen att gå ihop, kan verksamheten betraktas som samhällsviktigt. Det blir därmed viktigt att skydda bebyggelse från översvämning, även om vattennivåerna inte utgör någon direkt fara för människors liv. Man ska dock ta i beaktning att de verksamheter som anses vara samhällsviktiga, inte alltid är fullt jämförbara med varandra. Trots att förskolan är viktig, är den inte på samma nivå som till exempel en akutmottagning eller mottagning för hjärtkirurgi, i en stad med sexsiffrigt invånarantal. Det blir därför oproportionerligt att förskolans säkerhetsåtgärder ska bedömas med samma måttstockar som för omnämnda sjukhus. Klimatfaktor 1,2 och 200-årsflöden, betraktas därför som en godtagbar utgångspunkt, vid utförandet av en översvämningsskartering för detaljplanen.

På grund av platsens förutsättningar, blir det olämpligt att anlägga en källare.

Vid projektering måste byggnadsplatsen fyllas med massor, för att nå jämn höjd med Slättsjövägen. I resultatet från översvämningsskarteringen framgår att marknivån +194,5 meter över havet, räcker för att säkra skolområdet mot översvämningar, därför ska hela kvartersmarken fyllas upp till den marknivån. Vidare har åtgärder för dagvattenhantering arbetats fram, för att stärka planområdets resiliens mot höga vattenflöden och framtida extremväder. Se i rubriken för **Miljö: Dagvatten**, för mer information om föreslagna hantering av dagvatten, i samband med exploatering.

Erosion

Eftersom kvartersmarken ska fyllas ut till lägsta höjd +194,5 meter över havet, finns en risk att erosionsbenägenheten ökar. Utfyllnadsområdet kan stabiliseras genom att lägga block utmed östra ytterkanten, som är exponerad för översvämningar från Vrigstadsån. Kanten täcks sedan med ett finare utfyllnadsmaterial.

För att minska erosionsrisken i utfyllnadsområdet, blir det viktigt att undvika instängda ytor där vatten blir stående. Dagvatten, som rinner av i östlig riktning mot våtmarken, ska ledas bort i anlagda rännalar.

Sociala

Detaljplanen erbjuder utökningsmöjligheter för befintlig skolverksamhet, då det föreligger ett behov av fler skolplatser. Genom att samla utbildningslokalerna i ett och samma område, underlättas föräldrarnas vardag. Syskon kan gå till skolan tillsammans, det används mindre tid och bensin till att lämna och hämta barnen. Den nya gång- och cykelvägen underlättar för barns möjligheter att egenhändigt ta sig till skolan. Många goda synergier förväntas av planens genomförande, till exempel att fordonstrafiken minskar, och att området upplevs som tryggare som en följd därav.

Områden där barn och föräldrar vistas, upplevs i regel som tryggare. Att tillhandahålla service i form av cykelinfrastruktur och lättillgänglig barnomsorg, kan i vissa avseenden betraktas som en jämställdhetsfråga.

Barn

I kapitlet för **Planeringsförutsättningar** under rubriken **Kommunala: Befolkningsstatistik**, visas att antalet förskolebarn ökar. Statistiken avser tidsspannet 2015-22, men inget tyder på att tillväxten kommer att minska avsevärt i Vrigstad. Nybyggnation av en större förskola, blir ett sätt att säkerställa möjligheten till barnomsorg för en lång tid framöver.

En säker gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen, kan medföra goda effekter på barns hälsa, om konsekvensen blir att fler får cykla till skolan. I barnkonsekvensanalysen görs argumentet att barn och unga mår bra av regelbunden motion, och att den byggda miljön måste ta hänsyn till deras behov av att få röra sig. Att inrätta en generöst dimensionerad skolgård som motiverar till rörelserika lekar, utgör ännu ett sätt att planera för barns möjlighet till motion. I barnkonsekvensanalysen beskrivs vilka miljöer som lockar till rörelse, och hur man kan gå till väga för att efterskapa likvärdiga platser. Bestämmelser, som i första hand har tagits fram för att omhänderta dagvatten, visar sig även bidra positivt till barns utemiljöer. Se användningsbestämmelsen för allmän platsmark [NATUR] och egenskapsbestämmelsen för markens genomsläpplighet, b4.

Planeringsunderlag

Alla underlag och bilagor som tas upp i detta kapitel, finns tillgängliga hos kommunen vid förfrågan.

Kommunala

Detaljplan

- 06-VRI-622: *Förslag till ändring och utvidgning av byggnadsplanen för Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:1 m.fl. Sävsjö kommun. Laga kraft 1979.*
- 06-VRI-665: *Förslag till ändring av byggnadsplanen för del av Vrigstad tätort Vrigstad Prästegård 3:107 inom Sävsjö kommun. Laga kraft 1983.*

Planområdet överlappar med två detaljplaner som är äldre än femton år.

Grundkarta

Grundkartan upprättades 2023-04-28 från kommunens digitala baskarta. Kartan använder sig av koordinatsystemen SWEREF 99 15 00 i plan, och RH 2000 i höjddled. I takt med pågående planarbete, har nya inmätningar beställts för att komplettera befintliga kartdata.

Översiktsplan

- Översiktsplan 2012 Sävsjö kommun, laga kraft 2012-05-21.
- Översiktsplan 2024 Sävsjö kommun, laga kraft 2024-03-19.

När planuppdraget påbörjades, gällde översiktsplan 2012 med tillhörande projektkatalog. Samråd hade nyligen avslutats för översiktsplan 2024, när samhällsbyggnadsenheten ansökte om planuppdrag.

Planområdet nämns inte specifikt i översiktsplan 2012. Däremot föreslås ny bebyggelse i området Lundby, i anslutning till Slättsjövägen och Slättsjön. I översiktsplan 2024 har kommunen valt att fortsätta med att utveckla Lundby och Slättsjöområdet. Förslag på en ny förskola i Vrigstad, har inarbetats i granskningshandlingarna till översiktsplan 2024.

Gång- och cykelplan (2019)

- Gång- och cykelplan av Pontarius AB. Antagen 2019-10-21.
- Gång- och cykelplan: Åtgärdsprogram 2019, av Pontarius AB. Antagen 2019-10-21

I översiktsplan 2012 beskrivs målsättningen att höja trafiksäkerhet i tätorterna. Bland annat ska kommunen underlätta för hållbar arbetspendling, och säkerställa att oskyddade trafikanter inte hindras eller störs av biltrafiken. Utsatta grupper, till exempel barn och äldre, kunna ta sig genom orten på ett tryggt sätt.

Gång- och cykelplanen togs fram i syfte att vägleda och skapa en samsyn i utvecklingen av kommunens gång- och cykelinfrastruktur, för att realisera översiktsplanen. Styrdokumentet lyfter fram cykeln som ett lättillgängligt transportmedel, vars ökade användning ska bidra till säkrare och sundare tätorter. Det blir också ett sätt att motverka klimatpåverkan, då färre bilresor även innebär en minskning av koldioxidutsläppen. I bilagan *Åtgärdsprogram 2019* föreslås och beskrivs åtgärdernas utformning, omfattning och prioritering.

Kommunens fyra tätorter (Sävsjö, Vrigstad, Stockaryd, Rörvik) behandlas var och för sig. Gång- och cykelinfrastrukturen delas in i olika kategorier, varav *Säker skolväg* som den högst prioriterade och mest relevanta för detaljplanen.

Medborgarförslag

- Medborgarförslag säker trafikmiljö för gång- och cykeltrafikanter längs med Slättsjövägen i Vrigstad. Daterad 2021-10-11 KS 2021/345.

Medborgarförslaget avser vägsäkerheten vid Slättsjövägen, från och med dess korsning i Jönköpingsvägen, fram till Alebäcken norr om Slättsjön. Avsändaren anser att vägen inte är trygg för oskyddade trafikanter, och att kommunen behöver vidta åtgärder för att höja trafiksäkerheten utmed vägen.

Medborgarförslaget har tagits i beaktning, under framtagandet av planförslaget. Synpunkterna återges i kapitlet för **Planeringsförutsättningar**, rubriken för **Hälsa och säkerhet: Risk för olyckor**.

Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken

- Checklista för undersökning av betydande miljöpåverkan (BMP), *Detaljplan för förskola vid Myrmaden, VRIGSTAD 3:1 med flera, Vrigstad tätort, Sävsjö kommun*. Daterad 2023-05-26 KS 2022/408.

Planarbetet ska inledas med en undersökning av betydande miljöpåverkan, för att bedöma om planens genomförande kan ha negativa effekter på miljön. Miljöpåverkan kan vara på lång eller kort sikt, direkt eller indirekt, kumulativ eller inte, omfattande i storlek och konsekvens, med mera. På kommunen har man tagit fram en checklista, som utgör en bedömningsgrund för ställningstagande om miljöpåverkan. Prövningen görs genom en samlad dialog inom kommunens organisation, i ett så kallat uppstartsmöte. Om det framkommer att planens genomförande kan medföra miljöpåverkan, måste en strategisk eller specifik miljöbedömning göras. Därifrån avgörs behovet av en miljökonsekvensbeskrivning.

De miljöeffekter som kan tänkas uppkomma av planens genomförande, beskrivs i kapitlet för **Konsekvenser**, under rubriken för **Miljöbedömning: Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken**.

Utredningar

Trafikutredning

- SDR-mätning av NTF Jönköpings län, daterad 2019-07-01.

En trafikmätning genomfördes under perioden 10–17 juni 2019, för Slättsjövägens sträckning från Jönköpingsvägen och förbi Lundbytrakten. Väderförhållandena var goda under tiden som mätningarna pågick. För undersökningen valdes fyra punkter som försågs med mätutrustning, se bilden nedan. Observation och analys gjordes av trafik i båda riktningarna. För varje punkt redovisas genomsnittshastighet och maxhastighet, noterade trafikflöden under själva mätperioden, och beräkning av årsmedeldygntrafik (ÅDT).

På bild: Bildmaterialet kommer från kommunens trafikutredning, och visar punkternas lokalisering (vänster) och omgivning (höger).

Skyltad hastighetsbegränsning är 40 km/h för punkt 1 och 2 närmast skolområdet, 50 km/h för punkt 3, och 70 km/h för punkt 4.

	Genomsnittshastighet	85-percentilen	Fortkörningar	Beräknad ÅTD
Punkt 1	25 km/h mot norr 28 km/h mot söder	34 km/h mot norr 37 km/h mot söder	4 % (≥ 41 km/h)	582 st. (4022 fordon/mätperiod)
Punkt 2	33 km/h mot norr 39 km/h mot söder	44 km/h mot norr 39 km/h mot söder	16 % (≥ 41 km/h)	674 st. (4666 fordon/mätperiod)
Punkt 3	43 km/h mot norr 44 km/h mot söder	61 km/h mot norr 61 km/h mot söder	38 % (≥ 51 km/h)	333 st. (2308 fordon/mätperiod)
Punkt 4	42 km/h mot norr 22 km/h mot söder	55 km/h mot norr 48 km/h mot söder	1 % (≥ 71 km/h)	368 st. (2549 fordon/mätperiod)

Rapporten kommenteras i kapitlet för **Planeringsförutsättningar**, se rubriken för **Hälsa och säkerhet: Risk för olyckor**. Medborgarförslaget, som tas upp i samma avsnitt, hänvisar till trafikmätningen.

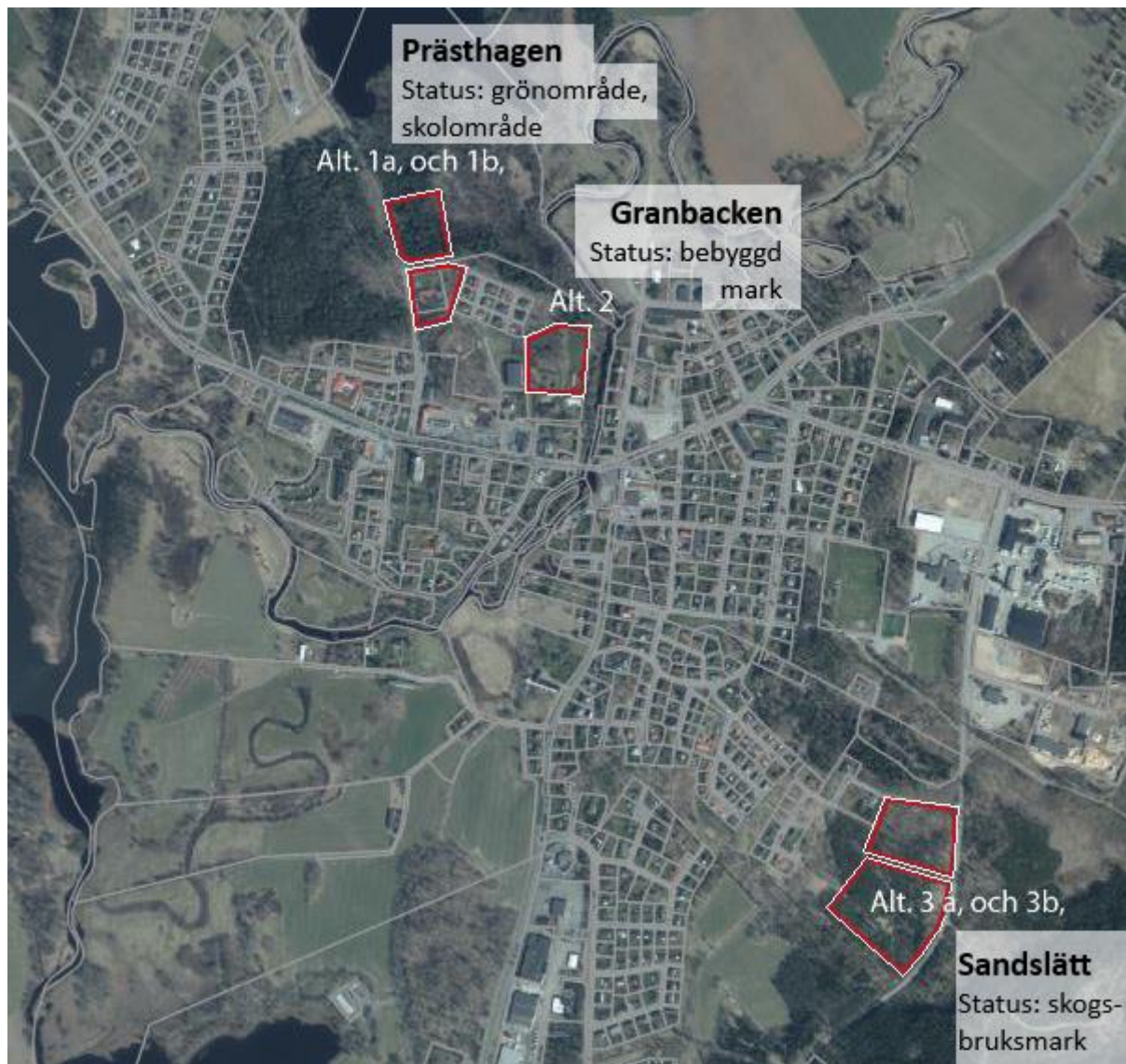
Det mest svårtydda provresultatet kom från punkt 3. Andelen fordon som körde över 51 km/h, uppmättes till 38%, varav högsta hastigheten uppnådde 98-100 km/h. Samtidigt är genomsnittshastigheten runt 43-44 km/h åt båda håll. En tänkbar förklaring kan vara att punkt 3 befinner sig på en rak vägsträcka med relativt goda siktförhållanden.

Lokaliseringsutredning

- Lokaliseringsutredning för ny förskola i Vrigstad. Internt framtaget beslutsunderlag, daterad 2022-11-02 KS 2022/408.

Planområdet har valts utifrån en intern lokaliseringsutredning, avseendes fem möjliga platser i Vrigstad samhälle. Bilden som visas, togs fram som diskussionsunderlag för val av plats för den nya förskolan. Alternativen bedömdes utifrån faktorer som närliggande infrastruktur, tillgänglighet, närhet till omgivande natur, planförenlighet, och allmänna intressen.

Lokaliseringsalternativ 1a omfattar en befintlig skolverksamhet, Prästhagens förskola. För att kunna inrymma fler barngrupper, måste byggnaden ersättas med en ny. Förskoltomten behöver göras större för att tillgodose barnens utrymmesbehov. I alternativ 1b, norr om 1a, utökas skolverksamheten utmed Slättsjövägen, som ansluter till fler skolor och övrig service. I utredningen uppges att marken är planlagd, vilket kan leda till missförstånd. Förekomsten av äldre detaljplaner utreds i rubriken **Kommunala: Detaljplan**, kapitlet för **Planeringsförutsättningar**.

På bild: Lokaliseringsalternativen på flygfoto. Beteckningen status refererar till områdets nuvarande användning. Planområdet har fått beteckningen 1b.

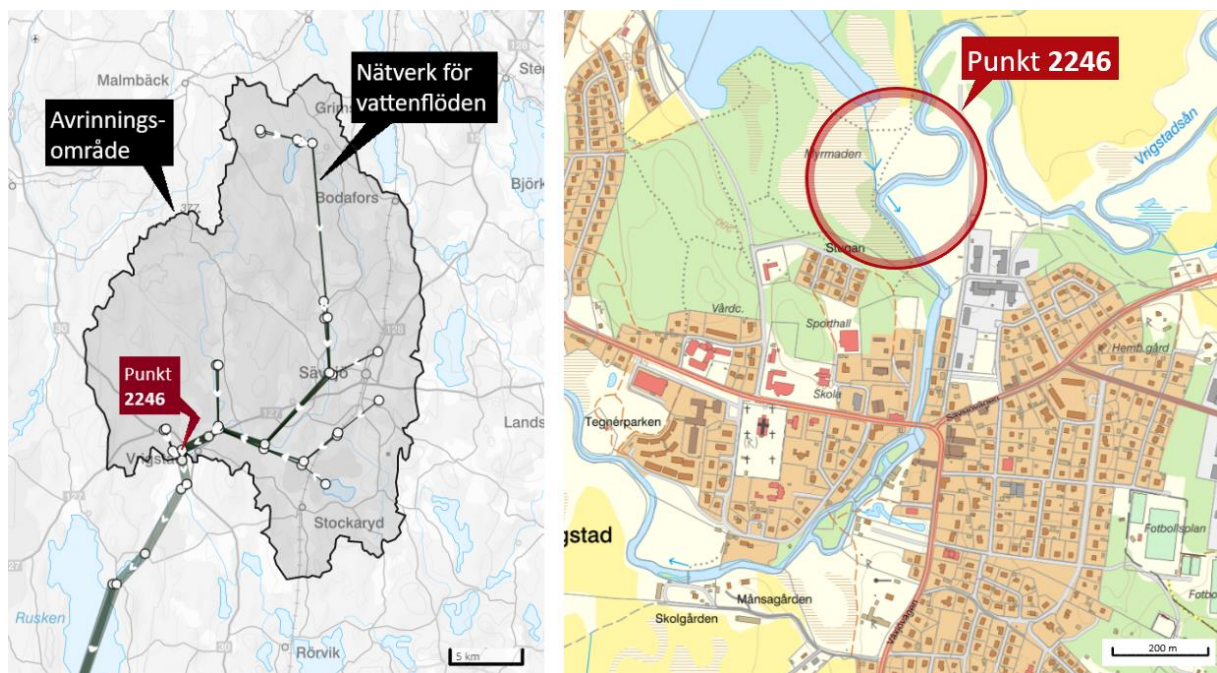
Platsalternativ 2, Granbacken, är beläget i centrala Vrigstad. Området är delvis bebyggt, och utmärker sig genom god tillgänglighet och befintlig infrastruktur att ansluta till. En nackdel med alternativen 1b och 2 är att båda finns inom riskzonen för översvämning, på grund av markförhållandena och närheten till Vrigstadsån.

Alternativen vid Sandslätt, 3a och 3b, ligger nära till bostadsområden, förskolan Paletten, samt tätortens sydöstra upptagningsområde för skola och barnomsorg. Ortens största arbetsgivare har sitt verksamhetsområde i sydöstra Vrigstad. De utmarkerade områdena består av obebyggd skogsmark som inte belastas av någon översvämningsrisk. I granskningshandlingarna för Översiktsplan 2024, föreslås att delar av marken ska upplåtas för bostadsändamål. Vid val av 3a och 3b, kommer man att få två förskolor inom omedelbar närhet av varandra, vilket bedöms som opraktisk markanvändning.

Valet föll på skogsområdet 1b, som lät sig lätt inarbetas i Översiktsplan 2024. Att utöka förskoleverksamheten i tätortens nordvästra del, är förenligt med kommunens vision för Vrigstad samhälle i stort. I tillhörande projektkatalog föreslås bland annat tre nya områden för sammanhängande bostadsbebyggelse utmed Slättsjövägen och vid sjön, i trakterna Lundby-Slättsjön.

Dagvattenutredning: ögonblicksbild

Ett platsbesök gjordes 2023-01-19 för att studera vattennivåerna i planområdet med omnejd. Dagen sammanföll med en period av nederbörd och töväder, som resulterade i ovanligt höga vattennivåer i hela länet. Observationerna från platsbesöket jämfördes med uppgifter från SMHI:s vattenwebb *Hydrologiskt nuläge*, en service där rådande vattenflöden kan jämföras med historiska värden.

På bild: SMHI:s visualisering av modellerade vattenflöden (vänster), samt ungefär lokalisering av punkt 2246 (höger). Till varje punkt anges data för vattenflödet under valfritt datum.

Detaljplanen fokuserar på vattenflödet i anslutning till Vrigstadsån, se ovanstående bilder. Vrigstadsån är recipient för avrinnande dagvatten från planområdet. Insamlade data togs från punkt 2246. Under två veckors tid, innan datum för platsbesök, hade vattenflödet upprätthållit ett medelvärde på ca. $24,4 \text{ m}^3/\text{s}$, med $30 \text{ m}^3/\text{s}$ (2023-01-15) som högsta värde. Varje år har sina perioder med högre flöden än vanligt. I de flesta fall blir årets högsta vattenflöde inte större än $20 \text{ m}^3/\text{s}$.

På bild: Torvmarken, betraktad från planområdets östra kant utmed promenadstigen. [2023-01-19]

Våtmarken i öst var fullkomlig vattenmättad under dagen för platsbesök, se tillhörande bilder. Vattenspegeln gick knappt upp till promenadstigen, som i detta fall utgjorde en gräns mellan den blöta zonen i öst, och det torra markunderlaget på andra sidan.

Observerade vattennivåer ställdes mot värden från sommaren 2004, när vattenståndet var högre än tidigare. Enligt SMHI:s uppgifter för dagarna 2004-07-09 till och med 2004-07-17, uppnåddes ett dagligt medelvärde på cirka 38 m³/s, varav högsta värdet 64 m³/s. Vattennivåerna nådde fram till Slättsjövägens sträckning utmed väster sida av Slättsjön, vid norra delen av bostadsområdet Lundby. Däremot drabbades inte vägsträckan *inom* planområdet, enligt utsago från ett ögonvittne till väderhändelsen.

Geoteknisk utredning

- Geoteknisk undersökning för ny förskola: PM Geoteknik av Stjärnborg och Lersten Geoteknik AB, daterad 2023-08-23.
- Geoteknisk undersökning för ny förskola: Markteknisk undersökningsrapport (MUR/Geo) av Stjärnborg och Lersten Geoteknik AB, daterad 2023-08-23.

Genomförd markundersökning avser att dokumentera rådande geotekniska förhållanden inom planområdet. Provtagningspunkterna pekas ut i bilden nedan. Det rör sig om sammanlagt tolv stycken, varav en av punkterna innehåller ett grundvattenrör (se bild). Rapporten levererades efter att planförslaget hade varit på samråd.

I rapporten redogörs för markens hållfasthet, jordlagerföljd och materialtyp, samt sättningssäkerhet och grundvattennivåer. Se i kapitlet för **Planeringsförutsättningar**, under rubrikerna **Geotekniska förhållanden**, **Hydrologiska förhållanden** och **Hälsa och säkerhet: Risk för erosion** för mer information från undersökningen.

På bild: Undersökningsområdet med förekommande jordarter och utplacering av sammanlagt tolv provtagningspunkter. Punkt nio innehåller ett grundvattenrör.

Dokumentet ska utgöra ett vägledande underlag för projektering och grundläggning av planerad förskolebyggnad. Rekommendationer som framgår av undersökningen, redovisas i kapitlet för **Genomförandefrågor**, under rubriken för **Tekniska frågor: Tekniska åtgärder**.

Skyfallskartering

- Skyfallskartering för Vrigstad, Sävsjö kommun, av VOS Vatten och Samhällsteknik AB. Daterad 2024-01-18.

Sävsjö kommun lät genomföra en skyfallskartering under perioden mellan samråd och granskning. Karteringen omfattar hela Vrigstad tätort med omnejd, och visar nederbördsstatistik för regn med 50- och 100-års återkomsttid, med en varaktighet från 30 minuter upp till två timmar. Statistiken utgår utifrån klimatscenariot RCP 8,5 för år 2100, det vill säga en framtid med fortsatt höga utsläpp av koldioxid. Beräkningsverktyget SCALGO Live har använts för att modellera vattenflöden för motsvarande skyfall. Hänsyn har tagits till markens infiltrationskapacitet, höjddata och ledningar.

Resultaten levererades i en rapport med tillhörande GIS-lager, kopplade till koordinatsystemet SWEREF 99 15 00 och RH200. GIS-lagren visar lågpunkter för ackumulering av dagvatten, översvämningars utbredning och vattendjup, och vilka rinnvägar som uppstår. Redovisade kartdata utgår ifrån en bruttoregnvolym på 63 mm. Volymen beräknas vid ett regn med 60 minuters varaktighet och 100 års återkomsttid, för ett spekulativt klimat år 2100.

Resultat från skyfallskarteringen, beträffande planområdet, redovisas i kapitlet för **Planeringsförutsättningar**, rubriken för **Miljö: Dagvatten**.

Översvämningskartering

- Översvämningskartering Vrigstad, av WSP Sverige AB. Daterad 2024-05-08.

Karteringen utreder översvämningsrisken i anslutning till Vrigstadsån, vid händelse av höga flöden och extremväder. Specifikt avses åns sträckning genom Vrigstad tätort (planområdet inkluderat), från Biskopsbo fram till Långö kraftverk. I leveransen visas översvämningsens förmodade utbredning vid 100- och 200-årsflöden med klimatfaktor 1,2.

Uppgifter om översvämningsens djup och utbredning, har tagits fram med hjälp av en hydraulisk modell, utförd i HEC-RAS och SCALGO Live. Vid modelleringen har man använt sig av aktuella höjddata. Hänsyn har tagits till dämmande strukturer, till exempel broar och våtmarker, samt tillflöden från olika å-grenar och närliggande sjöar. För att förhålla sig till ett framtida klimat, har man beräknat flödet för vattenföringar med 50-års återkomsttid, med utgångspunkt i scenariot RCP 8,5 för perioden 2071-2100. Uträknade förändringar i vattenflöden motsvarar klimatfaktor 1,2.

Översvämningskarteringen beställdes ungefär samtidigt som skyfallskarteringen, det vill säga mot slutet av 2023, efter att planförslaget har varit på samråd. WSP:s utredning ska ersätta en äldre översvämningskartering av schematisk karaktär, som bygger på ofullständiga höjddata. I samband med det pågående planarbetet, har kommunen sett ett behov av att investera i mer detaljerade planeringsunderlag.

Resultaten från WSP:s översvämningskartering redovisas i kapitlet för **Planeringsförutsättningar** under rubriken **Hälsa och säkerhet: Risk för översvämning**.

Dagvattenutredning: fördjupad

- Dagvattenutredning Detaljplan Myrbaden, Vrigstad 3:1 av Njudung Energi Vetlanda AB, daterad 2024-05-30.

Utredningen avser att säkerställa en hållbar fördröjning och rening av dagvatten inom planområdet, i samband med avsedd exploatering. Dagvattensystemet ska gestaltas så att avrinnande dagvatten får minsta möjliga miljöpåverkan på sin omgivning och recipient, samtidigt som skolområdet får ett förstärkt skydd mot framtida översvämningsrisker. Utredningen bygger vidare på skyfalls- och översvämningskarteringen, genom att föreslå konkreta åtgärder utifrån bedömda dagvattenflöden och översvämningsnivåer. När beställningen formulerades, var man redan överens om att marknivån i kvartersmarken behöver fyllas ut till +194,5 meter över havet, och att bebyggelseområdet ska regleras med minsta sockelhöjd +194,8 meter över havet.

Vattenflöden och fördröjningsbehov efter exploatering, har beräknats utifrån skyfall med klimatfaktor och olika återkomsttider, befintliga förhållanden, samt uppgifter om planerad byggnadsyta och markens utformning. Åtgärderna, som föreslås utifrån genomförda beräkningar, redovisas i kapitlet för **Konsekvenser** under rubriken **Miljö: Dagvatten**.

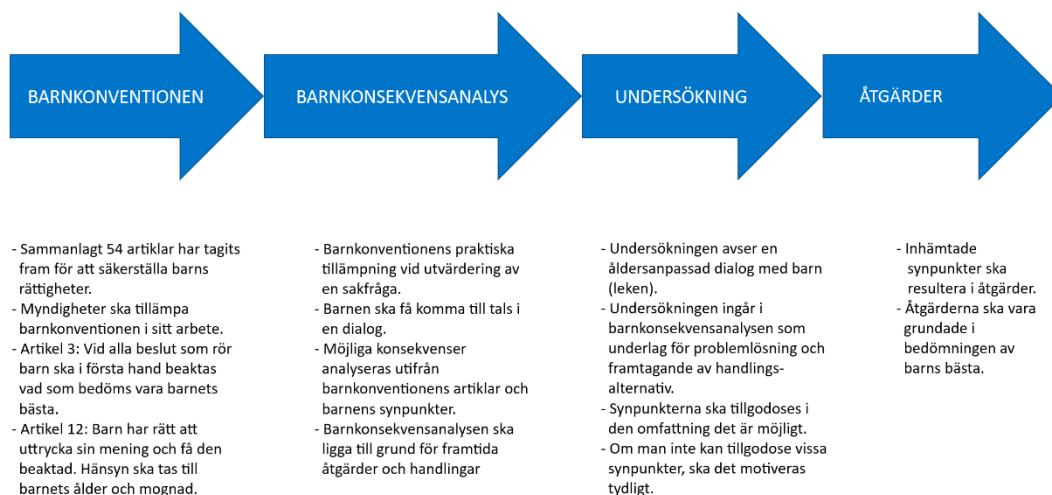

Barnkonsekvensanalys

- Barnkonsekvensanalys till *Detaljplan för förskola vid Myrmaden*, av samhällsbyggnadsenheten, Sävsjö kommun. Daterad 2024-07-16.

Detaljplanen förutsätter att en barnkonsekvensanalys tas fram, då planförslaget påverkar barns miljöer i högsta grad. I detta fall avses barn i åldrarna 1-6, som ska vistas i planområdet på regelbunden basis, och som har rätt till en trygg och trivsamt lekmiljö. Även den nya gång- och cykelvägen kan betraktas som en angelägenhet för barn och unga. Barnkonsekvensanalysen tar avstamp i FN:s konvention om barns rättigheter, och ska leda fram till åtgärder som beaktar barns intressen, vid beslut som rör minderåriga. För att kunna avgöra barns bästa, behöver de individer som beträffas av ärendet få möjligheten att yttra sig, se artikel 12 i barnkonventionen. Åsikterna måste beaktas, men hänsyn ska tas till de tillfrågade barnens ålder och mognadsgrad.

Barnkonsekvensanalysen har därmed tagits fram för att pröva barns bästa, och för att säkerställa att detaljplanen utformas därefter. Rapporten ska även vägleda i efterföljande skeden, som till exempel vid bygglovsprövningen och utformningen av skolgården.

På bild: Kopplingen mellan barnkonventionens artiklar, barnkonsekvensanalysen och utförda undersökningar. Resultaten från undersökningen ska ligga till grund för de beslut som tas i detaljplanen och efterföljande byggprocess.

Eftersom detaljplanen avser barn i förskoleåldern, måste dialogen anpassas till dem. I samband med barnkonsekvensanalysen, har man valt att tillgodose artikel 12 genom att iaktta barnens lekbeteenden. Barngrupper i åldrarna 3–6, från förskolorna Tuvan och Prästhagen i Vrigstad, har medverkat i observationstillfällena. Undersökningen bygger på premissen att leken talar ett eget språk, och yngre barn bedömer en plats genom att leka i den. Genom att observera hur barnen använde sig av miljöerna i planområdet, kunde man skapa sig en bild av vilka egenskaper som uppskattades. Dessa ska antingen bevaras eller återskapas, vid utformning av den nya skolgården.

Undersökningen av barnens lek, bekräftar att naturen innehåller höga lekvärden genom att erbjuda varierande miljö med mängder av löst material. Den skogliga omgivningen uppmuntrar till rörelse, och barnen hittar ständigt utrymmen där de kan pröva sina motoriska färdigheter. Många av platserna saknar en förbestämd användning, därför kan nya lekar ta form beroende på platsens attribut och egenskaper, alternativt barnens förmågor och humör. Sådana ställen fortsätter att underhålla även när barnet blir äldre, eftersom barnen ständigt kan hitta förhållningssätt. Rapporten

hänvisar till fler artiklar och studier, som på olika sätt återspeglar slutsatserna från utförd undersökning.

Barnkonsekvensanalysen lyfter fördelarna med träd och växter i barns lekmiljöer. Detaljplanens möjligheter att bevara vegetationen på plats, redovisas i kapitlet för **Konsekvenser** under rubriken **Natur: Grönområde**.

Nyttorna av att avsätta medel för en rymlig skolgård och en säker gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen, sammanfattas i kapitlet för **Konsekvenser** under rubriken **Sociala: Barn**.

Medverkande

Emma Nordstrand, samhällsbyggnadschef

Peter Ringberg, mark- och exploateringsstrateg

Joakim Persson, projektledare

Roger Torstensson, fastighetschef

Åsa Elmersson, kart- och GIS-ingenjör

Anna Norberg, VA-ingenjör

Upprättad

Detaljplanen handläggs av Malin Markkanen, samhällsplanerare